

CoC.
Playful
Minds

EVALUATION REPORT BILLUND BUILDS, 2020

Co- create

BILLUND BUILDS EVALUERINGSRAPPORT FOR DAGTILBUDS- OG SKOLEOMRÅDET
I BILLUND KOMMUNE

BILLUND BUILDS – SKABENDE VERDENSBORGERE 2020

Evalueringsrapport for dagtilbuds- og skoleområdet
i Billund Kommune

CoC Playful Minds A/S

Maj 2020

Analyse og udarbejdelse af evalueringsrapport:

CoC Playful Minds A/S

Forfattere: Trine Enggaard Sennels, Laura Bruhn og Karin M. Villumsen,
CoC Playful Minds

Ansvarshavende redaktør: Karin M. Villumsen, CoC Playful Minds

Evalueringsrapporten kan hentes på www.cocplayfulminds.org

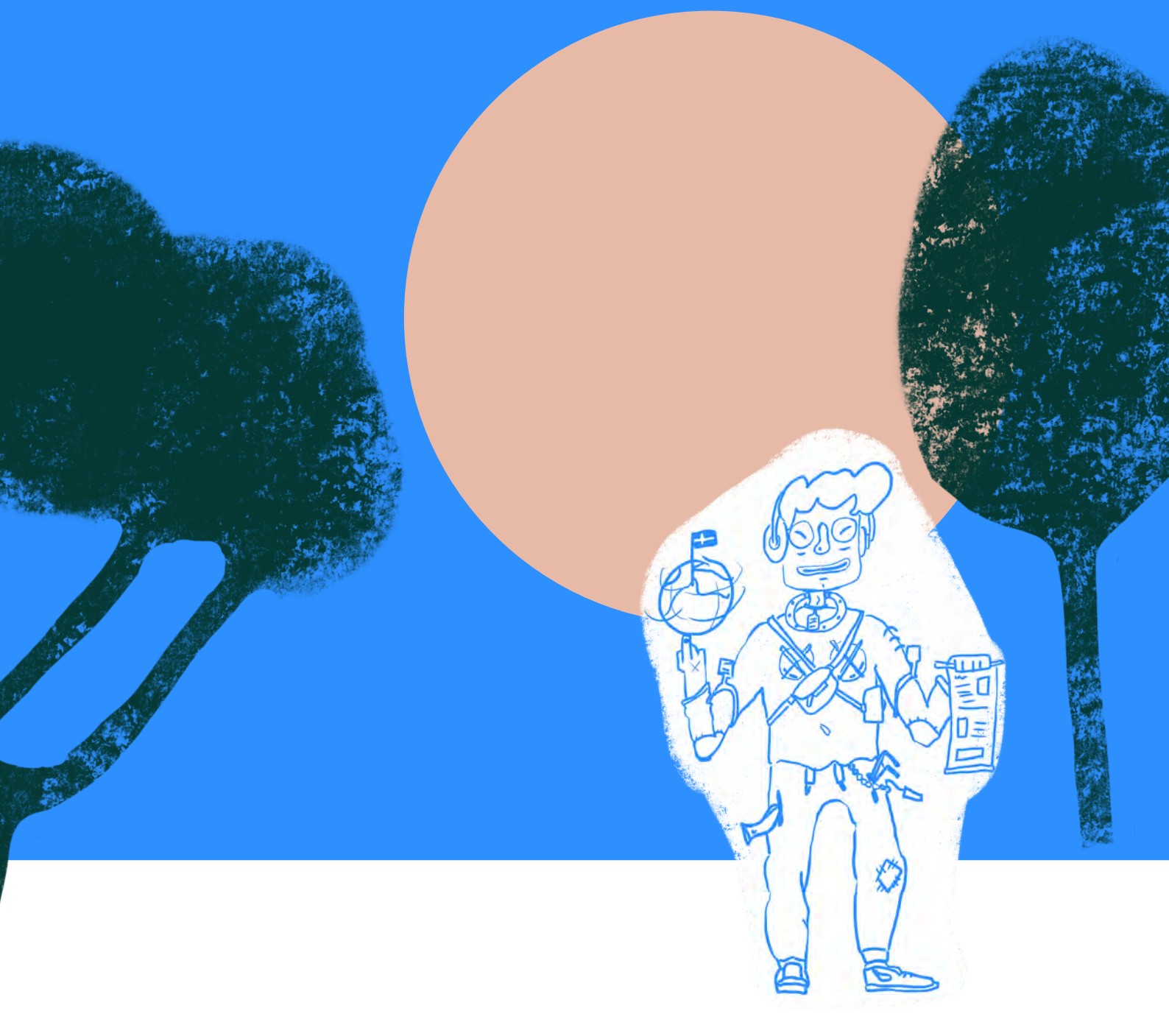
TAK til alle, der på forskellig vis har bidraget til rapporten og praksis-
fortællingerne i forbindelse med evalueringen af Billund Builds –
Skabende Verdensborgere 2020

For henvendelser vedrørende evalueringen af Billund Builds –
Skabende Verdensborgere, kontakt venligst CoC Playful Minds’
videnschef Karin M. Villumsen kmv@cocplayfulminds.org

EVALUERINGSRAPPORT

Billund Builds Skabende Verdensborgere

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	1
1.1. Evalueringsens empiriske vidensgrundlag	2
1.2. Opbygning af rapporten	3
2. KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER	5
2.1. Konklusioner	5
2.2. anbefalinger	6
3. OPLEVELSEN AF BILLUND BUILDS – SKABENDE VERDENSBORGERE	7
3.1. Succeser og frustrationer går hånd i hånd	10
3.2. Delkonklusion	11
4. LÆRING OG UDBYTTE PÅ DAGTILBUDSOMRÅDET	13
4.1. Projekt- og procesarbejde	13
4.2. Legende og fantasifuld tilgang til læring	15
4.3. Skabende Verdensborgere	15
4.4. Delkonklusion	15
5. LÆRING OG UDBYTTE PÅ SKOLEOMRÅDET	17
5.1. Faglig læring og forståelse af temaet Skabende Verdensborgere	17
5.2. Elevernes kompetencer indenfor samarbejde	21
5.3. Elevernes læring indenfor den proces- og projektorienterede arbejdsform	23
5.4. Delkonklusion	25
6. BØRNEENES DELTAGELSE INDENFOR DEN PÆDAGOGISKE RAMMESÆTNING I DAGTILBUD	27
6.1. Børnenes deltagelse indenfor rammesætningen i dagtilbud	27
6.2. Pædagogernes læring	30
6.3. Delkonklusion	31

7. ELEVERNES DELTAGELSE INDENFOR DEN DIDAKTISKE RAMMESÆTNING PÅ SKOLEOMRÅDET	33
7.1. Elevernes muligheder for medbestemmelse indenfor rammen	34
7.2. Lærernes didaktiske rammesætning ud fra elevernes forudsætninger	35
7.3. Delkonklusion	36
8. ORGANISERING AF BILLUND BUILDS: SPARRING, INITIATIVER OG ØNSKER	39
8.1. Ledelsens rolle	39
8.2. Samarbejdet med studerende fra UCL	39
8.3. Fællesskab og videndeling på tværs	41
8.4. Kommunikation omkring Billund Builds	41
8.5. Mere tid med Billund Builds	41
8.6. Workshops	42
8.7. Delkonklusion	42
9. KONTEKSTFORHOLD OG AFSLUTTENDE PERSPEKTIVER	45
9.1. Samskabende pædagogik og didaktik i Børnenes Hovedstad	45
9.2. Kontekstfaktorer i dagtilbud	46
9.3. Kontekstfaktorer i skoler	46
9.4. Forældresamarbejde, lokalt engagement og overgange	46
9.5. Evalueringskultur	47

1. Indledning

Formålet med Billund Builds er at understøtte udviklingen af fremtidens kompetencer og det skabende verdensborgerskab ved at udfordre og videreudvikle kreative, legende og samskabte læringsmiljøer. Billund Builds lægger op til, at både børn og fagprofessionelle samarbejder i åbne, kreative og eksperimenterende processer under et fælles, overordnet tema med henblik på at udvikle 21st Century Skills og fremme flere tværfaglige læringsmiljøer i dagtilbud og grundskole. Billund Builds er dermed mere end blot en temauge. Der skabes nye og forbundne læringsmiljøer, der er med til at give Børnenes Hovedstad indhold, betydning og udtryk. Specifikt er formålet med Billund Builds:

- At give børn i Billund Kommune de bedste muligheder for at udvikle fremtidens kompetencer med fokus på kreativitet, kommunikation og samskabelse
- At videreudvikle de fagprofessionelles kompetencer indenfor en samskabende pædagogik og didaktik med fokus på legende og eksperimenterende læringsmiljøer
- At opbygge og udbrede viden om og metoder til samskabelse, evaluering og facilitering af kreative og eksperimenterende læringsrum i praksis.

Foto: CoC Playful Minds

I 2020 sætter Billund Builds for femte gang fokus på den eksperimenterende, legende og samskabende læringstilgang, denne gang under temaet Skabende Verdensborgere. Temaet afspejler visionen om Billund som Børnenes Hovedstad: Her lærer børn gennem leg og er skabende verdensborgere. Lokalt har dagtilbud og skoler i Billund Kommune tilpasset indhold og form i egen praksis inden for det overordnede tema.

Evalueringsrapporten tager udgangspunkt i børnenes perspektiver og suppleres løbende af de fagprofessionelles perspektiver. Formålet med evalueringen er at blive klogere på:

- Hvordan oplever børn deres deltagelse i Billund Builds – Skabende Verdensborgere?
- Hvad lærer børnene gennem den legende, eksperimenterende og samskabende læringstilgang i Billund Builds?
- Hvad lærer børnene om temaet Skabende Verdensborgere?

Fokus i evalueringen er således primært på børnenes deltagelse samt udbytte og læring, og hvordan det sker i form af lokal organisering, rammesætning og anvendelse af metoder og tilgange. Evalueringen forholder sig også til indsatser i Billund Builds som kompetenceløft, inspirationsworkshops og samarbejdet med de studerende, ligesom evalueringen også bidrager med viden til Billund Kommunes generelle fokus på inddragelse af børneperspektiver og samskabelse. Endelig giver evalueringen indsigter til videreudvikling af Billund Builds, f.eks. i forhold til pædagogisk rammesætning af læringsmiljøet, samarbejde med studerende og lokale aktører samt videreudviklingen af kompetenceløft og workshops til hhv. dagtilbud og skoler.

Denne evalueringsrapport udgør sammen med praksisfortællinger evalueringen af Billund Builds 2020. Evalueringsrapporten

samler de overordnede resultater, udbytte og læringsperspektiver fra Billund Builds – Skabende Verdensborgere, mens praksisfortællingerne udfolder og konkretiserer rapportens hovedpointer i praksis til konkret videndeling og inspiration.

Evalueringen henvender sig til alle fagprofessionelle, ledere, konsulenter og interessenter, der ønsker et øget fokus på og inspiration til udvikling af den samskabende, eksperimenterende og legende læringstilgang.

1.1. EVALUERINGENS EMPIRISKE VIDENSGRUNDLAG

Evalueringsrapporten præsenterer viden fra børne- og voksenperspektiver ud fra analyser af kvalitative data fra interviews, observationer og uformelle samtaler med børn, fagprofessionelle og ledere, suppleret med kvantitative data. Mængden af kvalitative data gør rapporten valid i forhold til det fortsatte arbejde med den legende, eksperimenterende og samskabende læringstilgang i Billund Builds.

Evalueringsens empiriske vidensgrundlag består af datamateriale indsamlet af fire ansatte fra CoC Playful Minds i ugerne 4-9 over hele og halve dage. Børn og fagprofessionelle i interviews, observationer og spørgeskemaer er alle anonymiserede i evalueringsrapporten.

Datamaterialet består af interviews, observationer og spørgeskemaer.

Interviews

18 fokusgruppeinterviews med deltagende børn, fagprofessionelle og ledere. Alle fagprofessionelle og ledere havde en åben invitation til at deltage på udvalgte datoer. Følgende fokusgruppeinterviews er udført:

- 11 fokusgruppeinterviews med elever fordelt på indskoling, mellemtrin og udskoling

- Fem fokusgruppeinterviews med pædagoger og lærere fra dagtilbud og skoler
- To fokusgruppeinterviews med ledere fra dagtilbud og skoler.

Observationer

Observationer i fire udvalgte dagtilbud og på fire udvalgte skoler i Billund Kommune. Observationerne suppleres af uformelle samtaler og videoklip med børn, fagprofessionelle og ledere. Herudover understøttes observationerne af lokale informationer om organisering, evaluering og fortællinger fra Billund Builds indsendt fra dagtilbud og skoler.

Observationer i fire dagtilbud

- Andedammen, børnehave, Vorbasse
- Børnenes Univers Grindsted Syd, børnehave og vuggestue, Grindsted
- Børnenes Univers Billund, Træstubben, Billund
- Dagplejen, legestue i Team Øst, Grindsted.

Observationer i fire skoler

- Billundskolen, 4. årgang
- Hejnsvig Skole, mellemtrin og indskoling
- Sdr. Omme Skole, indskoling, mellemtrin og udskoling
- Vestre Skole, mellemtrin.

Spørgeskemaer

Følgende spørgeskemaundersøgelser er gennemført:

- Evaluering af tre kvartalsworkshops på skoleområdet
- Evaluering af otte kompetenceklip på dagtilbudsområdet
- Evaluering med de partnere, der har afholdt inspirationsworkshops.

I rapporten omtaler vi børn som børn i dagtilbud og som elever i skolen. Det gør vi for at

skelne mellem to strukturelt set meget forskellige læringsmiljøer og børnepositioner.

1.2. OPBYGNING AF RAPPORTEN

Rapporten præsenterer i kapitel 2 konklusioner og anbefalinger på baggrund af den samlede evaluering. Herefter følger kapitel 3, der fokuserer på oplevelsen af Billund Builds og sammenhængen mellem Billund Builds og kerneopgaven i dagtilbud og skoler. Derefter følger kapitel 4 omhandlende læring og udbytte på dagtilbudsområdet, efterfulgt af kapitel 5, der omhandler læring og udbytte på skoleområdet. I kapitlerne 6 og 7 behandles hhv. børnenes deltagelse indenfor den pædagogiske rammesætning i dagtilbud og elevernes deltagelse indenfor den didaktiske ramme på skoleområdet. Kapitel 8 sætter fokus på organiseringen af Billund Builds, herunder sparring, initiativer og ønsker.

Hvert kapitel afrundes med en kort opsamling i form af delkonklusioner. Hvor det er relevant er der henvist til praksisfortællinger for at få uddybet et fokus eller konkret inspiration til arbejdet i Billund Builds.

Det sidste kapitel 9 fungerer som et appendiks ved at sætte Billund Builds i kontekst af øvrige initiativer i Billund Kommunes dagtilbud og skoler. Formålet er at gøre opmærksom på fremmende og hæmmende faktorer for de videre perspektiver med Billund Builds.

2. Konklusioner og anbefalinger

I årets Billund Builds – Skabende Verdensborgere forstås temaet på mange forskellige måder lokalt i de deltagende dagtilbud og skoler i Billund Kommune. Overordnet er fokus på dét at handle som en skabende verdensborger, uanset om undertemaet lokalt er FN's 17 Verdensmål, At Skabe Glæde eller Genbrug.

2.1. KONKLUSIONER

Samlet viser evalueringen, at Billund Builds – Skabende Verdensborgere har dannet rammen om legende, kreative, eksperimenterende og samskabende processer for børn i Billund Kommunes dagtilbud og skoler. Både ledere og fagprofessionelle fremhæver, at de oplever Billund Builds som relevant og meningsgivende:

- ind i kerneopgaverne
- for børnenes udvikling og tilegnelse af brede kompetencer
- ind i visionen om at være Børnenes Hovedstad.

Temaet har vist sit potentiale. Det samme har dette års Billund Builds om:

... Læring og udbytte

Evalueringen viser, at både børnene i dagtilbud og eleverne i skoler har fået kendskab til og oparbejdet erfaringer, evner og forudsætninger for at arbejde projekt- og procesorienteret i mere åbne, eksperimenterende og samskabte læringsforløb. Herfra kan kompetencer udvikles over tid gennem gentagne brug af metoder og genkendelse af læringstilgangen i hands-on og skabende læringsmiljøer. Dét at samskabe, idégenerere, undersøge, eksperimentere og lege sig til læring kan, som vi har set i uge 5, organiseres på forskellige måder. Det er vigtigt at afprøve og videndele om dette. Der er god inspiration at hente i praksisfortællingerne.

... Samskabelse

Både børn og fagprofessionelle har fået større kendskab til og forståelse for, hvad samskabelse kan, samt oplevet vigtigheden i at inddrage børns perspektiver og følge deres spor i samskabelse af læringsforløb og produkter, der kræver undersøgelser, problemløsning, idéer, forskellige forudsætninger og kompetencer samt ikke mindst at prøve sig frem. Når børn og unge bliver lyttet til, får ansvar for en sag eller et produkt, bliver engagerede og optaget af at skabe noget sammen, der er større end dem selv og bidrager til deres omverden på en god måde, er der næsten ikke grænser for motivationen, kreativiteten og mulighederne. Sammen bliver der skabt læringsmiljøer med fokus på at eksperimentere og bygge sig til mere eller ny forståelse, legende læringsoplevelser og prototyper, der illustrerer løsninger og bud på fælles temaer. Børnene lærer dermed også om betydningen af samarbejde og om vigtigheden i at kunne koncentrere sig og fordybe sig i en proces, der både er sjov og til tider svær.

... Mere end uge 5

De fagprofessionelle i både dagtilbud og skole forsøger at anvende læringstilgangen fra Billund Builds i praksis over hele året, fordi den netop opleves som meningsfuld i hverdagen. Det kræver dog både tid, planlægning, vedholdenhed og en åben tilgang til, at det er okay at prøve enkelte metoder og tage erfaringer med over i andre sammenhænge. Det kræver også styrkede kompetencer hos de fagprofessionelle og stilladsering i form af workshops og metoder. De fagprofessionelle udtrykker en udbredt tilfredshed med ledelsens opbakning, som er værd at fastholde.

... Frustrationer og myter

Arbejdet med læringstilgangen og de samskabende metoder byder også på frustrationer. Øvelse i, opmærksomhed på og reflek-

sioner over læringstilgangen kan være vejen gennem de frustrationer, der opstår. De fagprofessionelles rammesætning og facilitering er afgørende for at komme disse frustrationer og udfordringer til livs. Evalueringen viser et behov for at præcisere, hvad Billund Builds er og aflive myten om, at det er uden struktur og rammesætning fra de fagprofessionelle.

... Videndeling og fællesskab

Evalueringen viser en efterspørgsel på en tydeligere platform for videndeling, erfaringsudveksling og fællesskabsfølelse på tværs af deltagende dagtilbud og skoler. Ligeledes viser evalueringen et ønske om, at informationer som f.eks. kommende temaer er tilgængelige i god tid, for at kunne planlægge bedre. Endelig viser evalueringen, at dagtilbud og skoler gerne vil fællesskaber og samarbejder, der rækker ud i det lokale miljø og til eksterne samarbejdspartnere – og at det også kan styrkes.

... Kulturændring

Billund Builds er alt i alt medvirkende til at skabe en kulturændring i både dagtilbud og skoler ved at udfordre de fagprofessionelle i måden at arbejde på samt deres måde at se og relatere sig til børnene på. En udfordring der er til stede på forskellig vis i dagtilbud og skoler – også blandt børnene, der hurtigt identificerer og agerer i kendte strukturer, forventninger og anerkendte roller. Evalueringen viser, at især nogle børn har sværere ved at omstille sig til mere åbne og eksperimenterende læringsmiljøer, hvor de kendte rammer og strukturer ændrer sig.

2.2. ANBEFALINGER

På baggrund af de samlede data, analyser og evalueringer er anbefalingerne:

- At dagtilbud og skoler fortsætter med at afprøve og anvende de samskabende metoder og skabe læringsmiljøer og forløb med fokus på børnenes deltagelse, engagement og perspektiver – også i forløb, der ligger uden for Billund Builds-temaet

eller linker til det for at skabe større sammenhæng og genkendelighed

- At Billund Builds-temaet forløber over flere uger end kun uge 5. Der er behov for længere forløb og mere tid til planlægning, samarbejde omkring børnene, mulighed for mere deltagelse for børnene, fordybelse og flere afprøvnings, så proces og produkt kobles til meningsgivende og motiverende læring og udbytte – og til en kulturændring, som børnene er med til at skabe
- At lytte til de fagprofessionelles ahaoplevelser, frustrationer og ønsker og samtidig gå tæt på deres roller, tilgange og kompetencer for at skabe plads til at arbejde mere metodisk og systematisk med at indtage nye roller, positioner og metoder, der faciliterer og rammesætter de åbne, eksperimenterende og samskabende læringsforløb – herunder at skabe strukturer og miljøer for de børn, der er udfordret af andre rammer og roller
- At fortsætte med en organisering, der indtager bredt og samtidig tilgodeser de gode ledelsesmæssige takter ved at bistå ledelsen i at kommunikere tydeligt om, hvad Billund Builds er og kan – og generelt sigte efter en rettidig og målrettet kommunikation
- At afklare aftaler om roller, opgaver og gensidige forventninger til samarbejdet med studerende fra UCL på forhånd samt at være opmærksom på dette i løbet af uge 5 – hvis samarbejdet med UCL skal fortsætte i Billund Builds regi
- At videndele og skabe inspiration på tværs af miljøer og markere uge 5 som en særlig fælles Billund Builds-uge i Børnenes Hovedstad.

3. Oplevelsen af Billund Builds – Skabende Verdensborgere

I 2020 er der igen stor opbakning til Billund Builds. I alt deltog 805 børn på dagtilbudsområdet og 2728 elever på skoleområdet. Alle kommunale dagtilbud og alle kommunale skoler samt to private skoler har deltaget i dette års Billund Builds, dog ikke nødvendigvis med alle børnegrupper eller årgange. I dette kapitel ser vi nærmere på deltagernes oplevelse af Billund Builds – Skabende Verdensborgere.

Evalueringen viser igen i år, at børnenes, de fagprofessionelles og ledernes samlede oplevelser af at arbejde med den legende, eksperimenterende og samskabende lærings-tilgang i Billund Builds er positive. På skoleområdet går det igen i datamaterialet, at elevernes overordnede vurdering af deltagelsen i Billund Builds er positiv. De oplever, at det er anderledes end normale skoleuger, blandt andet fordi det føles som om, de ikke lærer noget fagligt, fordi de leger, og fordi det er anderledes end det, de er vant til:

Jeg elsker at have Billund Builds, fordi det er anderledes end det, jeg er vant til.

Elev, mellemtrin, skole

Elevernes oplevelse af Billund Builds knyttes samtidig til oplevelsen af, at de i højere grad er med til at sætte dagsordenen for det, de ønsker at arbejde med, har medbestemmelse i gruppesammensætning og har mulighed for andre kreative arbejdsformer. Tilkendegivelser fra børnene i dagtilbud viser også, at børnene her har en positiv oplevelse af Billund Builds. Fagprofessionelle ytrer her, at børnene f.eks. arbejder mere koncentreret i længere tid. Børnenes læring og udbytte udfoldes mere konkret i kapitel 4 og 5, og i kapitel 6 og 7 udfoldes børnenes deltagelse indenfor rammesætningen.

I forlængelse af elevernes og børnenes positive oplevelser af Billund Builds følger lederernes og de fagprofessionelles oplevelser af, at læringstilgangen i Billund Builds er meningsfuld ind i dagtilbuddenes og skolernes kerneopgaver. Ledere fra både dagtilbud og skoler fremhæver, at Billund Builds giver mening i sammenhæng med børnenes kompetenceudvikling, der er deres daglige kerneopgave. En skoleleder sætter her ord på dette:

Det er kompetencer og læring, der er i spil. Det er det, ungerne skal lære. Vi har målene [de faglige], og dem lever vi op til, men jeg er lige så nysgerrig på kompetencerne, og der lægger Billund Builds et fantastisk grundlag.

Leder, skole

Citatet fremhæver lederens oplevelse af læringstilgangen i Billund Builds som et potentiale, der styrker elevernes brede kompetencer. En anden skoleleder fortæller, hvordan Billund Builds er med til at skabe en kulturændring i praksis over tid. Nu markeres Billund Builds særlig intensivt i uge 5, men skolelederen ser elementer af det hen over året som indikation på, at de fagprofessionelle bliver mere fortrolige med tilgangen og metoderne, og hvad det kan. Eksempelvis ser de fagprofessionelle eleverne på en anden måde og får en bedre kontakt til eleverne, end de plejer. Det giver en relationel styrkelse. Lederen tilføjer:

De fagprofessionelle kan afprøve noget, som de ikke ved, hvor ender. Det tager de med i den didaktiske rygsæk. At være tvunget ud i en sådan proces er også med til at udvikle personalet professionelt.

Leder, skole

En lærer bakker op om ledernes oplevelser og beskriver essensen af Billund Builds:

Det er det, jeg ser som meningen med Billund Builds og hele den måde at arbejde med læring på. At man lærer børn at arbejde i en proces, hvor de skaber et unikt nyt produkt og gør verdenen til et andet sted at være. Samskabelsesprocesserne er centrale, og derfor skal vi forklare børnene, hvad er det processerne gør, og hvorfor er de vigtige.

Lærer, skole

En leder i dagtilbud fortæller, hvordan hun har til opgave at tydeliggøre, at Billund Builds ikke er en ekstra opgave. Dagtilbudslederen oplever netop, at Billund Builds giver mening, og at det hænger sammen med blandt andet den styrkede pædagogiske læreplan. En anden leder fra dagtilbud supplerer med, at hun oplever, at alt i Billund Builds lægger sig op ad læreplanstemaerne; sprog, relationer, kulturer osv., fordi Billund Builds kan samle og favne det, samtidig med at det udbygges med spontant indhold:

[Billund Builds] hænger godt sammen med de styrkede lærerplaner og diplommet i leg. At se børnene, der har været med i processen og fokus i processen – det har fyldt mere end produktet. At høre børnenes stemmer, og at det er dem, der har været med. Det har givet meget energi til personalet. Lige pludselig kan vi ret meget med ret mange af børnene. De snakkede ikke normeringer – vi snakkede konteksten, og det har været fantastisk.

Leder, dagtilbud

En dagtilbudsleder oplever, at pædagogerne ser Billund Builds som endnu et nyt projekt, men fremhæver betydningen af, at Billund Builds sætter fokus på børnene, deres stemme og handlen, og at pædagogerne øver sig i læringstilgangen:

Børnene er betydningsfulde. At de er med til at definere indholdet. Det er vigtigt, at de føler sig set og hørt. Vi øver os i at følge børnenes initiativer. Og i, at der ikke er noget rigtigt og forkert. Det hele er med til at danne børnene.

Leder, dagtilbud

Dagtilbudslederne suppleres af en pædagog i dagtilbud, der oplever, at Billund Builds er medvirkende til en øget bevidsthed om den samskabende, eksperimenterende og legende læringstilgang:

Det er i uge 5, at vi er optaget af Billund Builds, men tankegangen vil vi jo gerne have til at køre fra uge 6 til uge 4. For hvert år vi kører Billund Builds, er det som om, at man kan mærke, at vi griber den mere og mere, og de her processer... de lykkes altså længe- re ud i fremtiden, så det bliver en større del af hverdagen.

Pædagog, dagtilbud

En anden pædagog supplerer og fortæller, hvordan læringstilgangen er en berigelse i det daglige arbejde:

[Det er] en uge, hvor man hvert år samskaber sammen, der sker noget alle steder. Mindsettet omkring det bliver opfrisket den uge én gang om året. Ugen ses som et startskud. Jeg synes faktisk, at vi bliver beriget med ting fra CoC, f.eks. hjemmeside, faglige input via workshops, plakat og bog.

Pædagog, dagtilbud

Analysen af datamaterialet viser, hvordan flere fagprofessionelle i både dagtilbud og skoler i kraft af Billund Builds har opnået en øget bevidsthed om den samskabende, eksperimenterende og legende læringstilgang samt vigtigheden i at inddrage børns perspektiver. Evalueringen tegner således et billede af, at læringstilgangen forsøges anvendt mere generelt i praksis, fordi den opleves som meningsfuld i både børnenes, ledernes og de fagprofessionelles hverdag.

[Billund Builds] hænger godt sammen med de styrkede lærerplaner og diplommet i leg. At se børnene, der har været med i processen og fokus i processen - det har fyldt mere end produktet. At høre børnenes stemmer, og at det er dem, der har været med. Det har givet meget energi til personalet. Lige pludselig kan vi ret meget med ret mange af børnene. De snakkede ikke normeringer - vi snakkede konteksten, og det har været fantastisk.

Leder, dagtilbud

3.1. SUCCESER OG FRUSTRATIONER GÅR HÅND I HÅND

Trods en samlet positiv oplevelse af Billund Builds – Skabende Verdensborgere er der også frustrationer at spore hos både børn, fagprofessionelle og ledelse. Analysen af datamaterialet viser, at børnenes frustrationer primært skyldes, at læringstilgangen fordrer mere proces- og projektorienteret arbejde, end de er vant til, samt at de samarbejder med andre over en længere periode. Frustrationerne kan dog være grobund til læring, og evalueringen viser også, hvordan eleverne i løbet af Billund Builds-ugen oplever, at de er blevet bedre til at samarbejde med klassekammerater, ligesom elever også positivt fremhæver, at den procesorienterede arbejdsgang gør, at de kan holde fokus på ét tema i løbet af en uge fremfor flere fag i løbet af en skoledag.

I praksisfortælling #1 og #3 sættes der fokus på, hvordan frustrationer er en naturlig del af sådan en proces, og hvordan frustrationerne blandt andet kan opstå, fordi det fra elevernes perspektiv kan være svært at se meningen med processen. I praksisfortællingerne ser vi også, hvordan den proces- og projektorienterede tilgang, der er et brud med skolens vante rammer, kan føre manglende overblik blandt eleverne og frustrationer med sig. Som fagprofessionel stiller det krav til planlægning og organisering, og det giver anledning til en oplevelse af frustration. Ledelserne fortæller, hvordan lærere er frustrerede og pressede på tid til planlægning og organisering af Billund Builds, ikke nødvendigvis fordi de ikke kan se meningen med Billund Builds, men fordi de ikke kan afsætte den nødvendige tid, de oplever, det tager at planlægge Billund Builds. En skoleleder fortæller her:

Det kræver meget mere end anden planlægning. Der er ingen lærermål eller lærervejledning, de kan slå op i. Bare dét, at de skal blive enige – det tager tid. Samarbejde lærerne imellem kræver afstemmelse. Det tager tid

at planlægge sammen. Også at se sine fag og se meningen med det. Det har ikke nødvendigvis noget at gøre med Billund Builds, men de er presset på tid forberedelsesmæssigt. Det er sværere at overskue på grund af flere undervisningstimer og færre forberedelsestimer.

Leder, skole

Evalueringen viser også, at fagprofessionelle på skoleområdet oplever, at det kan være omfattende at få alle fagene repræsenteret på forskellig vis. Dertil udtrykker lærerne også frustrationer omkring faciliteringen og rollefordelingen. Flere giver udtryk for, at de er usikre på, hvad Billund Builds er, og hvordan rollefordelingen skal være mellem børn og voksne. Praksisfortælling #3 behandler faciliteringen fra et skoleperspektiv nærmere.

På dagtilbudsområdet oplever de fagprofessionelle, at Billund Builds er pålagt ovenfra, og det giver også anledning til frustrationer. En pædagog beskriver herunder de forskellige forventninger og holdninger til Billund Builds, der eksisterer internt i deres børnehave:

Uge 3-4 kan fylde meget, og kollegaer i børnehaven synes, at uge 5 er den værste uge i hele året. Grunden er, at det bliver trukket ned over hovedet på institutioner og skoler, og derfor ikke har lyst til at deltage i Billund Builds. Nogle vil gerne den slags projekter som Billund Builds, og andre synes ikke det passer ind i år, og det gør det heller ikke næste år.

Pædagog, dagtilbud

På trods af frustrationerne skyldes den overvejende positive vurdering af Billund Builds hovedsageligt de mange lokale succeser, hvor det lykkes at øge fokus på læringstilgangen og derigennem børnenes perspektiver. Yderligere vurderes den samskabende lærings-tilgang også meningsgivende i arbejdet med kerneydelserne i den pædagogiske og didaktiske praksis både på dagtilbuds- og skoleområdet. Her viser analysen af datama-

terialet, at når der opleves en sammenhæng mellem Billund Builds og kerneopgaven, er det rammesætningen, der har været afgørende.

3.2. DELKONKLUSION

Evalueringen viser en overvejende positiv oplevelse af Billund Builds som en anden og mere kreativ tilgang til læring. Både fagprofessionelle og ledere oplever Billund Builds som et centralt led i den fælles vision om, at børn i Billund skal lære på en mere legende måde med fokus på at være skabende verdensborgere. Temaet er derfor blevet udfoldet med stor kreativitet, som flere af praksisfortællingerne viser. Fagprofessionelle og ledere oplever også, at Billund Builds er et centralt led i børnenes brede kompetenceudvikling gennem børneinddragelse og samskabelse.

Evalueringen viser også, at læringstilgangen bliver forsøgt anvendt ud over uge 5, som kræver planlægning og efterspil, der kan udbygges med mere samskabelse. Endelig viser evalueringen, at de frustrationer, der opstår i en uforudsigelig proces, hvor man som fagprofessionel har skiftende positioner, ikke er forgæves. Vejen igennem frustrationerne sker ved at øve sig i, at være opmærksom på og at reflektere over læringstilgangen og de konkrete processer heri. Når frustrationerne overvindes, resulterer det i ahaoplevelser og læring.

4. Læring og udbytte på dagtilbudsområdet

Dette kapitel ser på, hvad børnenes udbytte og læring er i Billund Builds tilgangen, og hvad de lærer om temaet Skabende Verdensborgere på dagtilbudsområdet. Oplevelsen af børnenes udbytte og læring bygger på observationer i dagtilbud og af de fagprofessionelles og ledelsens perspektiver. Kapitlet behandler særligt tre områder indenfor læring og udbytte på dagtilbudsområdet:

1. Børnenes læring omkring deltagelse i projekt- og procesarbejde
2. Børnenes oplevelser af en legende tilgang til læring
3. Børnenes læring omkring temaet Skabende Verdensborgere.

4.1. PROJEKT- OG PROCESARBEJDE

Overordnet viser analysen af datamaterialet, at børnenes læring særligt går på deltagelse i projekt- og procesarbejde. Både ledelse og pædagoger fremhæver, at det, børnene har lært i løbet af ugen, er sket på en anden måde, end det oftest foregår. En leder fortæller her:

Børnene har lært at arbejde med et projekt i længere tid med alt det, der hører til af op- og nedture. Børnene har fået en del medbestemmelse, de har fundet ud af, at de bliver hørt, og at de er en del af projektet. Børnene synes, det har været sjovt og lærerigt.

Leder, dagtilbud

I forlængelse af børnenes læring omkring deltagelse i projekt- og procesarbejdet følger også, at fokus flyttes fra produkt til proces, og at børnene udvikler færdigheder i at arbejde med processerne. En pædagog fortæller, at hun oplever, at noget af det

vigtigste i Billund Builds er at have fokus på processen og ikke produktet, hvilket bliver tydeligere fra år til år:

Det er faktisk noget af det, de her Billund Builds-uger giver år efter år, det med, at vi virkelig ser, hvordan børnene kan blive i processen i længere tid.

Pædagog, dagtilbud

Pædagogen fortæller også, hvordan lærings-tilgangen i Billund Builds gør, at de bliver gearret til at følge børnenes perspektiver. I en dagpleje arbejdede de med kroppen som tema, hvor børnene skulle tegne, klippe og placere kropsdele. Om den oplevelse fortæller pædagogen:

Når nu vi har klippet hænder og fødder ud, så kan det være svært, at de bare sætter dem på maven, men det giver bare mening for børnene. Og det, vi kan se, når vi laver de her processer, hvor dagplejerne er fuldstændig gearret til, at det er børnenes perspektiver, der skal følges, så kan børnene bare være i de her processer tre kvarter.

Pædagog, dagtilbud

Børnenes fordybelse og fokus i en proces knytter sig til rammesætningen og lærings-tilgangen, idet de fagprofessionelles rolle muliggør netop børnenes fordybelse og fokus. Analysen af datamaterialet viser, at hovedparten af de fagprofessionelle fra dagtilbud oplever, at Billund Builds sammenlignet med en almindelig uge giver mulighed for fordybelse. De fagprofessionelle fremhæver blandt andet fordybelse som det at have tid til at kunne være i aktiviteterne og arbejde med det samme tema, dag efter dag.

4.2. LEGENDE OG FANTASIFULD TILGANG TIL LÆRING

Herudover fremhæver en mindre gruppe af fagprofessionelle, at fantasien og fokus herpå er et udbytte af Billund Builds:

Børnene har været en læreproces igennem ved at arbejde sammen samt bruge deres kognitive sans gennem deres fantasi.

Pædagog, dagtilbud

Også en fysioterapeut, der afholdt inspirationsworkshop, oplever fantasiens muligheder og udfoldelse hos børnene under Billund Builds:

Jeg har været på nogle fantastiske fantasirejser. F.eks. været i slikbyen og skovle slik på store lastbiler, som blev fragtet tilbage til børnehaven og fordelt i store kasser, containere m.m. I en anden gruppe var der en ildpistol, som havde skudt en cykel, og det førte til en længere rejse, hvor vi mødte dinosaurerne, som blev skudt, begravet og genopstod, før vi atter vendte hjem til børnehaven. En anden gruppe hoppede som kænguruer og mødte prinsesser og prinser. I superland kunne man prøve alt muligt sejt og stærkt, og på et slot løb vi ind i Spiderman games og lærte her mange tricks.

Fysioterapeut, inspirationsworkshop

Hun fortæller, hvordan børn og voksne sammen og med udgangspunkt i børnenes idéer og udviklede en legende tilgang til læring.

4.3. SKABENDE VERDENSBORGERE

Evalueringen viser, hvordan de lokale tematiseringer af Skabende Verdensborgere er endnu en gennemgående læring hos de deltagende børn i Billund Builds. Årets tema, Skabende Verdensborgere, er nedbrudt og konkretiseret på mange måder rundt om i dagtilbud og skoler. For et visuelt overblik over de lokale tematiseringer, se grafikken. Grafikken giver et indblik i de forskellige undertemaer og læringsområder, som børnene har tilegnet sig under dette års Billund Builds.

Analysen af datamaterialet viser også, hvordan begrebsforståelse er et læringsudbytte for de deltagende børn i Billund Builds. En pædagog i dagtilbud fortæller her, hvordan de har prioriteret succeskriterier i forbindelse med deres Billund Builds-uge:

Andet succeskriterie er begreberne: Verden, borger, at skabe, idéudvikle, undersøge. Og det er sjovt at høre, hvordan børnene begynder at bruge det: "Skal vi ikke ind og skabe og undersøge noget, og se Sofus?", og lige så stille får de der begreber ind undervejs i små snakke.

Pædagog, dagtilbud

Børn helt ned i børnehavealderen begynder at bruge begreber som skabe og undersøge. Det går generelt igen i datamaterialet, at børnenes læring og udbytte af Billund Builds knyttes til projekt- og procesorienterede læringstilgange, herunder begrebsforståelse og fordybelse i procesarbejdet. En pædagog fortæller, hvordan det at undersøge noget sammen har givet nærvær mellem børn og voksne, når de samles om et fælles tredje som deres lokale tema:

Børnene har fået viden om emnet, nærvær med den voksne om noget fælles tredje og erfaring i at være i processer.

Pædagog, dagtilbud

4.4. DELKONKLUSION

Evalueringen viser, at børnene i dagtilbud har fået styrket deres evner og forudsætninger til at deltage i projekt- og procesorienterede forløb, ligesom de fagprofessionelle oplever, at børnene har fået en større begrebsforståelse, indblik i legende læring og i forlængelse heraf også kropsliggjort viden om og erfaringer med både temaet Skabende Verdensborgere og de pågældende lokale temaer, dagtilbudene har arbejdet med.

For et mere konkret indblik i børnenes læring og udbytte på dagtilbudsområdet, se praksisfortælling #2 og #4.

MØD BILLUND BUILDS SKABENDE VERDENSBORGERE

Børn i dagtilbud i Billund Kommune har udfoldet temaet Skabende Verdensborgere på legende, samskabende og kreative måder. For mere viden om organisering og arbejdet med temaerne i dagtilbud se: Praksisfortællinger og evalueringsrapporten fra Billund Builds 2020.
www.cocplayfulminds.org

Børnenes Univers Grindsted Vest, Trehøjvej

Affald, skrald og genbrug

- Genbrugsstation •
- Sorteringscentral •
- Genbrugsbutik •

Energi

- Vindmøller • Blæst •

Sundhed

- Bakterier • Mental sundhed •
- Yoga • Mindfulness •

Børnehuset Andedammen, Vorbasse, Børnehaven

Mig og verden

- Min by • Ferier •
- Verden •

Stenderup Børnehave

Den gode verden

Sdr. Omme Børnehave

FN's Verdensmål

- Livet på land •
- Ansvarligt forbrug og produktion •

Dagplejen

Hvem er jeg?

- Krop •
- Sundhed • Mad •
- Hvad kan jeg lide? •

Børnenes Univers Billund, Klatreræret

Hvem er jeg og hvor kommer jeg fra?

- Familie • Hus • Billund •
- Land • Flag • Mad •

Trætoppen

Hvem er jeg og hvor kommer jeg fra?

- Nationalitet • Sprog •
- Hvad kan jeg lide? •
- Nationalretter •

Borger i Billund

- Byen • Rundtur i bus •
- Skulptursti •
- Fantastur • Bygge •

Træstubben

Børnenes Univers Grindsted Syd, Børnehaven

Hvem er jeg? Hvor kommer jeg fra? Hvem bor jeg med?

Vuggestuen

Hvor kommer jeg fra?

- Nationalitet • Flag •

Hejlsvig Børnehave

Mad Skabe lege og aktiviteter Bygge

5. Læring og udbytte på skoleområdet

Dette kapitel handler om, hvad elevernes læring og udbytte er i Billund Builds tilgangen, og hvad de lærer om temaet Skabende Verdensborgere på skoleområdet. Kapitlet behandler særligt tre områder indenfor læring og udbytte på skoleområdet:

1. Elevernes faglige læring indenfor lokale tematiseringer af Skabende Verdensborgere, herunder forståelse af og handling ud fra begrebet Skabende Verdensborgere
2. Elevernes kompetencer indenfor samarbejde
3. Elevernes læring indenfor den proces- og projektorienterede arbejdsform.

Evalueringen viser, at de fagprofessionelle understøtter elevernes oplevelse af udbytte. Særligt fremhæves elevernes læring i proces- og projektorienteret arbejde og samarbejde som et udbytte for eleverne i Billund Builds – Skabende Verdensborgere.

Praksisfortælling #1 omhandler elevernes udbytte og læring under temaet Skabende Verdensborgere.

5.1. FAGLIG LÆRING OG FORSTÅELSE AF TEMAET SKABENDE VERDENSBORGERE

Den faglige læring for eleverne i skolen spænder vidt og er afhængig af de lokale temaer, de pågældende klasser, årgange og skoler har beskæftiget sig med. På en skole har 4. årgang arbejdet med trafiksikkerhed, og eleverne fortæller i løbet af ugen, hvordan de med udgangspunkt i trafiksikkerhed som undertema har lært, at man skal passe på hinanden i trafikken. De har også fået øget kendskab til og lært om sikkerhed og trafik.

På en anden skole har eleverne i mellemtrinnet arbejdet med Uganda under De 17 Verdensmål. En elev fortæller, at de er blevet klogere på, hvor Uganda ligger, og har fået kendskab til landets natur og dyr. En anden elev fortæller, at han har lært, at ikke alle går i skole i Uganda. Elevernes faglige læring og udbytte spænder bredt under det overordnede tema Skabende Verdensborgere og afhænger af de lokale tematiseringer på skolerne.

Evalueringen viser også, hvordan temaerne muliggør tværfagligt arbejde og inddragelse af fagfaglig viden fra skolefagene. Nogle elever, der arbejder med undertemaet genbrug, fortæller f.eks., hvordan de ved hjælp af matematik og statistik vil undersøge, hvorvidt det kan betale sig at gå i genbrug. Generelt tegnes der et billede af, at eleverne engagerer sig i deres undertemaer, tager aktivt del i processen og er bevidste om den tilknyttede faglige læring.

Analysen viser også, hvordan det faglige udbytte i Billund Builds kan være udfordrende for lærerne. To lærere beskriver udfordringen med elevernes faglige niveau her:

Som faglærer synes jeg, der mangler den faglige del – Hvad har I lært? Der skal vi [lærerne] været meget bedre til at ramme-sætte og tydeliggøre, hvad der skal ske, og hvilke succeskriterier har vi fælles for ugen.

Lærer, udskoling, skole

Jeg kunne godt tænke mig, at de havde lært en masse fagligt indenfor fagmålene.

Lærer, mellemtrin, skole

Lærernes bekymring for elevernes faglige udbytte suppleres yderligere med en udfordring ved at omsætte abstrakt viden til mere håndgribelig viden. Begrebet skabende verdensborgere opleves af flere fagprofessionelle og ledere som abstrakt og svært at omsætte til elevernes begrebsverden. En lærer fortæller:

Hold da op, hvor er det svært, hvad ligger der lige i det, skabende verdensborgere? Hvad synes børnene så ikke? Tidligere, så har temaet været nemmere at arbejde under. Det har været meget for underviserne at nedbryde det og få det pindet ud, så børnene kan forstå det.

Lærer, mellemtrin, skole

Oversættelsesarbejdet af temaet, for at eleverne har kunnet arbejde med det, har fra de fagprofessionelles perspektiv således fyldt en del, særligt i ugerne forud for uge 5.

Analysen viser, at nogle elever oplever, at begrebet er svært at definere og forstå. De giver udtryk for, at de ikke helt er klar over, hvad en skabende verdensborger er. Andre elever har flere bud på forståelsen og betydningen af begrebet, og mange af deres forståelser sættes i forbindelse til deres lokale tema. F.eks. fortæller en elev, at en skabende verdensborger er et menneske, der skaber sikkerhedszoner, mens en anden elev forestiller sig, at en skabende verdensborger er en, der skaber mad. En tredje elev kobler ligeledes begrebet skabende verdensborgere til sit lokale tema og forestiller sig, at en skabende verdensborger er en, der opfinder noget nyt, som f.eks. at man kun bruger halvt vand, når man skyller ud i toiletet.

For de fleste elever knytter forståelsen af begrebet skabende verdensborgere sig til det at gøre noget, altså en handling. Flere lokale undertemaer har da også haft handlinger som omdrejningspunkt, som f.eks. på en skole, hvor indskolingen beskæftiger sig med glæde via handlinger. Eleverne handler her som skabende verdensborgere ved at skabe

Foto: CoC Playful Minds

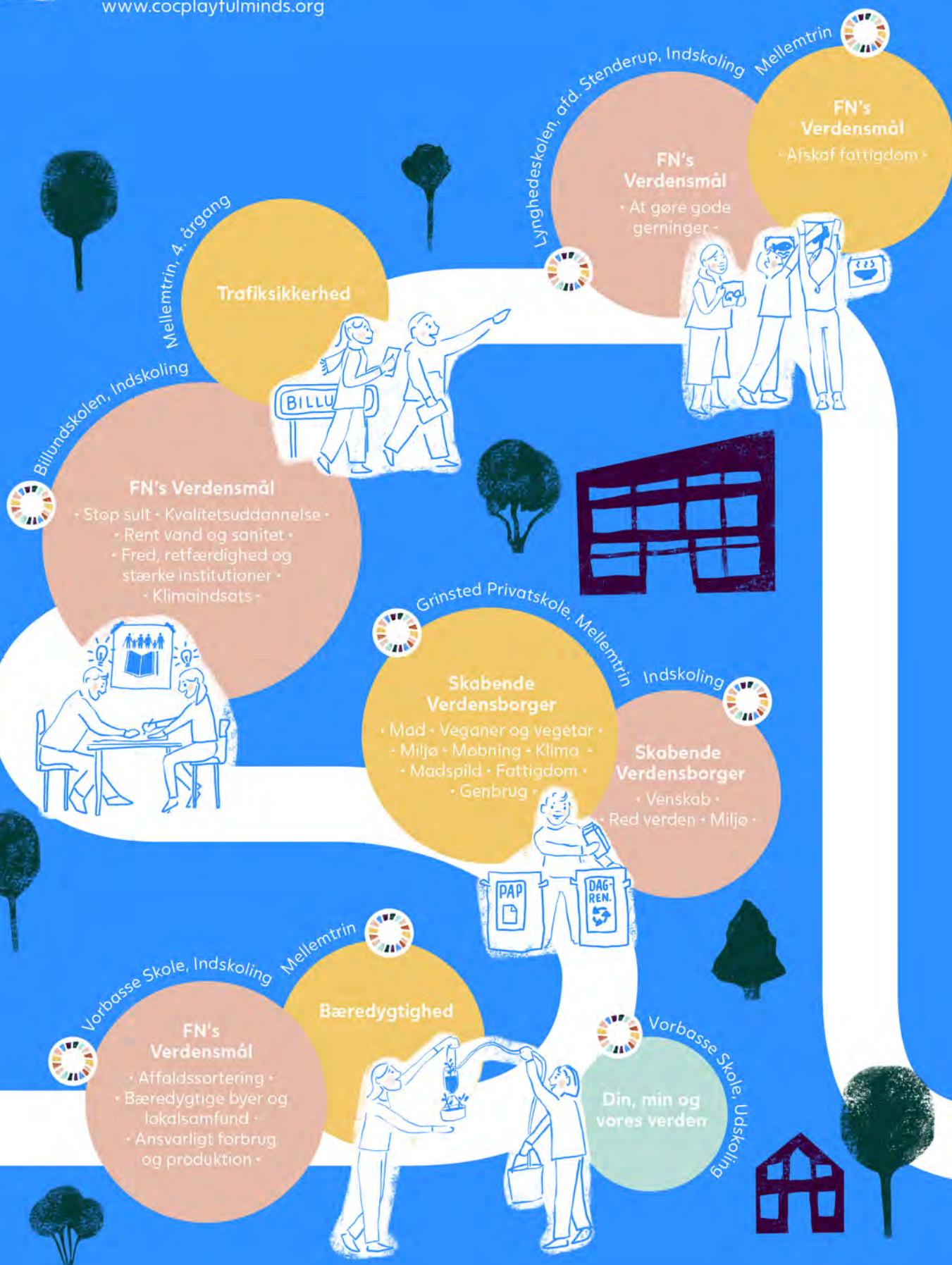
noget æstetisk, der kan gives væk til folk, de møder. Glæden opstår i mødet både ved at give, modtage og ved at vise opmærksomhed til andre. Vigtige oplevelser og erfaringer til at reflektere over Billund Builds temaet.

Evalueringen viser generelt, at eleverne er reflekterede over, hvad det sprogligt vil sige at være en skabende verdensborger. Selvom om både elever og lærere har beskrevet temaet som svært at nedbryde, har hovedparten af eleverne alligevel på forskellig vis kunnet fortælle, gøre eller vise, hvad de har arbejdet med i Billund Builds – Skabende Verdensborgere.

MØD BILLUND BUILDS SKABENDE VERDENSBORGERE

Børn i skoler i Billund Kommune har udfoldet temaet Skabende Verdensborgere på legende, samskabende og kreative måder. For mere viden om organisering og arbejdet med temaerne i skolen se: Praksisfortællinger og evalueringsrapporten fra Billund Builds 2020
www.cocplayfulminds.org

Sdr. Omme Skole, Indskoling

Hvordan kan vi skabe glæde?

Sdr. Omme Skole, Udskoling

Skabende Verdensborgerskab

- Elbiler • Mishandling af dyr •
- Skole for mobbeofre • Ensomhed •
- Børn i Afrika der sultar •
- Skovbrande og CO₂ •
- Unaturlige genstande i havet •
- Genbrug • App om madspil •
- Rent vand •

Mellemtrin

Fremtidens bæredygtige BY

Lynghedeskolen, afd. Søndre, Mellemtrin
Indskoling

FN's Verdensmål

- Fattigdom •

FN's Verdensmål

Fliskov Friskole

Vi bygger en by

Hejlsvig Skole, Indskoling

Livet i havet

Mellemtrin

Uganda

- Afskaf fattigdom •
- Kvalitetsuddannelse •

Udskoling

FN's Verdensmål

Vestre Skole, Mellemtrin

En Skabende Verdensborger

- Skrald • Klima •
- Genbrug • Velgørenhed •
- Opfindelser •
- Fremførelse og udstilling •
- Aktive handlinger •

5.2. ELEVERNES KOMPETENCER INDENFOR SAMARBEJDE

Samarbejde fremhæves også af både lærere og elever som et udbytte og en læring i Billund Builds – Skabende Verdensborgere. En elev fortæller her, at de har lært at koncentrere sig og arbejde sammen med elever fra andre årgange:

Man lærer at koncentrere sig om noget og arbejde sammen, og ja, også at være sammen med nogen fra de andre årgange, f.eks. her, vi er jo blandet, 4., 5. og 6. klasse.

Elev, mellemtrin, skole

Som det fremgår, er det ikke udelukkende samarbejde med de personer, man plejer at samarbejde med, men i høj grad også samarbejdet på tværs af klasser og årgange, der fremhæves som noget godt.

I analysens datamateriale er det også gennemgående, at samarbejdet er forbundet med en øget bevidsthed hos eleverne om, hvad der egentlig skal til for at indgå i et velfungerende samarbejde. En elev fortæller her, hvordan det i et velfungerende gruppesamarbejde kan være en fordel at være forskellige:

Jeg har lært, at selvom man bliver sat sammen i grupper, er det ikke altid den gruppe fungerer, fordi man er meget forskellige, og nogle gange er det underlige ved grupper faktisk, at hvis man er lidt for ens, så duer man bare ikke sammen. Vi ville gerne det samme, vi ville gerne sy tøj til os selv, vi opførte os lidt på samme måde, men så finder vi ud af, det duer bare ikke. Jeg har fundet ud af, at man ikke altid skal tage den, man kender.

Elev, mellemtrin, skole

Det går igen i datamaterialet, at eleverne reflekterer over og er bevidste om valg af samarbejdspartnere i Billund Builds. Som en elev formulerer her, aflæses konteksten og

formålet med samarbejdet, og derudfra vælges samarbejdsmakkeren:

Så altså, hvis det er Billund Builds, som bliver vist sådan for forældrene, det betyder, at ens forældre kan være stolt over en, så vælger man bare nogen, man ikke fjoller med.

Elev, mellemtrin, skole

På mellemtrinnet fremhæves samarbejdet som en afgørende faktor for en succesfuld arbejdsproces i Billund Builds. Men i samarbejdsprocessen kan der også være udfordringer, der skal overkommes, for at samarbejdet bliver en succes, som en elev påpeger her:

Vi har lært, at man kan sagtens skændes og så lave noget imens.

Elev, mellemtrin, skole

På trods af udfordringerne ved samarbejdet, kan samarbejdet stadig være produktivt.

Evalueringen viser generelt, at samarbejdet kræver øvelse og erfaringer for at lykkes om en fælles sag. Opøvelse af samarbejde fremhæves også af lærerne:

De skal i en uge samarbejde med de samme om at lave et produkt. Og ja, man bliver sure på hinanden. Grupperne skulle selv lave en samarbejdsaftale: Hvad er detm vi lover hinanden? Hvordan vil vi arbejde sammen? Hvad nu når vi bliver uenige - hvad gør vi så? Det lykkedes faktisk, og i sammenligning med andre gange var der relativt få konflikter. Grupperne havde børnene selv lavet ud fra et emne, hvem de godt kunne tænke sig at arbejde sammen med, og at alle skal være i en gruppe. Der var en meget åben snak om, at der skal være to-tre stykker i hver gruppe. ... Vi snakker åbent om, at vi har styrker og svagheder. Det er jo selvfølgelig en kunst at gøre uden at hænge nogen ud. Det er et forsøg på at se det fra helikopteren af - hvilket Billund Builds i den grad er med til. Nogle gange, når det er svært at arbejde

sammen til dagligt, så kan man sætte sig med en opgave uden at arbejde sammen. Det kan man ikke i den her uge, fordi vi har et fælles produkt, der skal laves.

Lærer, udskoling, skole

Læreren fortæller om arbejdet med bevidst at opøve børnenes samarbejde via samarbejdsaftaler. Succesfuldt samarbejde eleverne imellem skal således også ses i sammenhæng med lærernes facilitering og rammesætning.

5.3. ELEVERNES LÆRING INDENFOR DEN PROCES- OG PROJEKTORIENTEREDE ARBEJDSFORM

Evalueringen viser, hvordan eleverne i Billund Builds lærer en mere proces- og projektorienteret arbejdsform, end de kender fra en normal skoleuge. En elev fortæller her om forskellen på en normal skoleuge og Billund Builds:

Det, vi plejer, er at sidde på vores plads og så skrive, så går vi ind på internettet, finder viden og skriver det på et dokument. Man kan være mere kreativ i Billund Builds.

Elev, mellemtrin, skole

Eleverne er generelt meget bevidste om og opmærksomme på, at de i Billund Builds arbejder på en anden måde end i det daglige. Læringstilgangen i Billund Builds medfører også mere ansvar, fortæller et par elever fra udskoling. De oplever, at de lærer noget om ansvar, fordi de selv skal tage ansvar for deres produkt, og fordi der ikke er nogen voksne, der fortæller, hvordan de skal lave produktet.

"Men de vil selvfølgelig gerne hjælpe os, hvis vi spørger om hjælp", fortæller en elev. De oplever det positivt, at de selv kan styre så meget, men de er også glade for vejledning og sparring fra lærerne: "Det er godt, så man ikke bruger for lang tid på noget, der f.eks. ikke kan lade sig gøre". En anden elev fortæller her, hvordan de i Billund Builds prøver sig frem og oplever, at der ligger en læring ved at eksperimentere med fremgangsmåder:

Jeg har lært, at det er ikke altid den nemme måde, der er den bedste. Den nemme måde, det var den med zigzag, men så fandt jeg ud af, at det virkede ikke, selvom det egentlig var den nemmeste måde, men det er det der med, hvis det er det nemmeste, så tager du det bare, men tænker det ikke til ende.

Elev, mellemtrin, skole

Lærerne oplevelse af elevernes læring og udbytte i Billund Builds læner sig op ad elevernes. En lærer fra udskoling fortæller her, hvordan eleverne har arbejdet mere kreativt i Billund Builds:

Eleverne har virkelig været kreative og brugt alle mulige virkemidler.

Lærer, udskoling, skole

Evalueringen tegner generelt et billede af, at eleverne har arbejdet på en anden måde og været mere kreative end i de normale skoleuger. Erfaring med arbejdsformen i Billund Builds og strukturering af egne opgaver og tid er ligeledes gennemgående for elevernes læring og udbytte. To lærere beskriver herunder, hvordan de oplever elevernes udbytte og læring i Billund Builds:

Børnene har været i den der frustration med selv at prøve at tilrettelægge deres arbejde, og finde ud af, hvad der egentlig kan ligge i emnet. Selv om børnene har været frustrerede, så har vi trods alt fået hjulpet dem igennem. Vi har lavet noget, som de har fået ros for i sidste ende. Jeg håber, at det giver dem noget at prøve arbejdsformen.

Lærer, mellemtrin, skole

Samarbejde og struktur, det har børnene i hvert fald fået med [fra Billund Builds]. Det der med, at man ikke hopper videre til dansk og så videre til noget nyt, men vi bliver bare, der hvor vi er nu - også at kunne holde ud, at hvis det ikke lykkedes, så sidder vi faktisk stadigvæk med det. Nu var der en gruppe som havde en plan om at bygge en skov med CO2-reduktion osv. Det lykkedes

bare overhovedet ikke for dem, og de brugte tre timer en dag. De skal jo stadig være i selve projektet og så sige: Skal vi så skrotte den her plan? Man skal kunne være i, at det er godt nok træls. ... Vi kan ikke bare hoppe videre i teksten, til et andet fag.

Lærer, indskoling, skole

Lærerne fortæller her, hvor vigtigt, men også alsidigt og frustrerende, læringstilgangen og den projektorienterede arbejdsform i Billund Builds kan være. Arbejdsformen giver også mulighed for fordybelse, for at eksperimentere og vedholdende prøve en idé af. Lærerne fremhæver i den forbindelse, at eleverne i Billund Builds har mulighed for at arbejde mere grundigt og har tid til at blive i processen:

I Billund Builds når du at komme mere igennem og arbejde grundigere med det over en uge, og børnene husker det mere.

Lærer, indskoling, skole

Børnene fremhæver især, at det er fedt, at det er frit, og at de har tid til at blive ved noget.

Lærer, mellemtrin, skole

Lærerne oplever altså, at læringstilgangen giver mulighed for mere fordybelse og større sammenhæng og grundighed i opgaveløsningen. Evalueringen viser i den forbindelse også, at læringstilgangen stiller krav til lærerne, for at eleverne har de bedste forudsætninger til at lykkes i et anderledes læringsforløb. Det går igen i datamaterialet, at det er en svær balancegang at lade eleverne gøre deres egne erfaringer og samtidig få faciliteret processerne af lærerne. Flere skoler anvender samskabelsesmetoder for at understøtte arbejdsformen. Både elever og lærere udtrykker, at de har haft glæde af at anvende specifikke metoder indenfor den eksperimenterende og samskabende tilgang, f.eks. i forbindelse med idéudvikling i fællesskab med eleverne eller i undersøgelsesfasen.

Evalueringen viser dog også, at lærings-tilgangen afstedkommer frustrationer og udfordringer.

En lærer beskriver her, hvordan lærerteamet oplever elevernes frustrationer over en anden arbejdsform, end de kender. Krav og opgaver til eleverne er i Billund Builds ændret sammenlignet med den normale undervisning:

Børnene har svært ved at tænke kreativt og at få vilde idéer. Det vi oplevede var, at når børnene skulle finde deres egen idé, så begrænsede de sig. Det blev ofte mange af de ting som børnene i forvejen havde set i nyhederne. Vi prøvede at inspirere børnene. ... [Børnene] vælger i stedet noget, som er overskueligt, og som de kan forholde sig til. Tankegangen er at følge en instruktion. Det er en kultur, vi rammer i skolen, hvor ting skal gå hurtigt. Børnene reflekterer ikke over dybden i tingene, og om det er rigtig eller forkert. En har sagt, at jeg skal gøre det sådan, og så gør jeg det.

Lærere, skole

Den vejledning, eleverne efterspørger, handler således ikke kun om sparring i processen, men også hjælp til at overkomme frustrationer. Vejledningen er ikke kun nødvendig i forbindelse med f.eks. idéudvikling, men også i forhold til fremlæggelser og refleksioner. Vejledningen og sparringen mellem elever og lærere er på den måde også med til, at eleverne øger deres kompetencer i at arbejde proces- og projektorienteret. Eleverne øver sig og øger deres kompetencer i at præsentere deres idéer foran andre, modtage konstruktiv feedback, for derefter at reflektere over feedbacken i gruppen og derudfra revidere eller lave en ny fremadrettet plan.

I forlængelse af elevernes læring indenfor den proces- og projektorienterede arbejdsform peger flere af lærerne også på en udfordring ved at få alle elever med. Nogle lærere er bekymrede for de elever, der har det svært i den anderledes ramme og struktur, og stiller

spørgsmål ved, hvordan de får alle elever til at deltage på den bedst mulige måde i Billund Builds:

Vi står med to håndfulde børn, som slet ikke kan være i det. Hvad gør vi? Ift. inklusion, struktur og nogle nye rammer - hvordan håndterer vi det?

Lærer, skole

Det svære er inklusion af elever med særlige udfordringer, som udfordres særligt, når hverdagens kendte strukturer brydes.

Lærer, skole

Lærerne oplever altså, at den projekt- og procesorienterede arbejdsform, der er anderledes end de normale skoleuger, giver udfordringer for en særlig gruppe elever, der har behov for en høj grad af struktur, og som ikke selv eller i samarbejde med lærerne formår at skabe den tydelige struktur og rammesætning i Billund Builds, de ellers kender fra deres almindelige skolehverdag.

5.4. DELKONKLUSION

Fra både elevernes og lærernes perspektiver viser evalueringen, at elevernes udbytte af Billund Builds særligt handler om styrkelse af elevernes kompetencer i at arbejde proces- og projektorienteret og at samarbejde, herunder at strukturere og tilrettelægge egne undersøgelser og tid samt arbejde i samskabende og eksperimenterende processer, hvor der skabes rum til fordybelse og kreativitet.

Samarbejde og struktur, det har børnene i hvert fald fået med [fra Billund Builds]. Det der med, at man ikke hopper videre til dansk og så videre til noget nyt, men vi bliver bare, der hvor vi er nu - også at kunne holde ud, at hvis det ikke lykkedes, så sidder vi faktisk stadigvæk med det. Nu var der en gruppe som havde en plan om at bygge en skov med CO2-reduktion osv. Det lykkedes bare overhovedet ikke for dem, og de brugte tre timer en dag. De skal jo stadig være i selve projektet og så sige: Skal vi så skrotte den her plan? Man skal kunne være i, at det er godt nok træls. ... Vi kan ikke bare hoppe videre i teksten, til et andet fag.

Lærer, skole

6. Børnenes deltagelse indenfor den pædagogiske rammesætning i dagtilbud

Dette kapitel beskæftiger sig med børnenes deltagelse indenfor den pædagogiske rammesætning i dagtilbud. Den pædagogiske rammesætning dækker også over den daglige organisering og børnenes entre i samskabelsesprocesserne i dagtilbud.

Baselinerapporten fra Billund Builds Development 2019 viste, at de fagprofessionelles optagethed af en tydelig rammesætning for børnenes deltagelse og procesarbejde muliggør en kreativ, samskabende og eksperimenterende tilgang til læring. Derfor er der i årets evaluering et specifikt fokus på rammesætningen for børnenes deltagelse. Det er både rammesætning som lokal organisering af læringsmiljøet og pædagogisk anvendelse af metoder og mindset. Specifikt er opmærksomheden rettet imod nedenstående indikatorer i dagtilbud:

- At børnene kan følge egne spor indenfor en given rammesætning
- At børnene har medbestemmelse i planlægning, udførelse og evaluering
- At børnene kan arbejde med og skabe det, de finder sjovt og spændende
- At inddrage alle børns perspektiver
- Anvendelse af metoder til rammesætning i det projektorienterede arbejde
- Udfordringer ved at rammesætte ifølge børn og fagprofessionelle.

6.1. BØRNEENES DELTAGELSE INDENFOR RAMMESÆTNINGEN I DAGTILBUD

Analyse af datamaterialet viser, at de fagprofessionelle i dagtilbuddet, uanset om dette er dagpleje, vuggestue eller børnehaven, er optaget af at følge børnenes perspektiver. En pædagog fortæller her, hvordan de i en børnehave har planlagt og rammesat de pædagogiske aktiviteter i Billund Builds, således at alle børnenes perspektiver kommer i spil via billeder, de har med hjemmefra:

De fortalte så, om det var billeder fra ferie eller derhjemmefra. Der var ikke noget krav til det, det skulle bare været noget, de kunne fortælle om sig selv, og hvor de kommer fra. Og det var så dér, at vi [pædagoger] fik nogle clues til, at det kunne da være meget sjovt at få lavet nogle ting, som fortæller, hvor kommer jeg fra. Derfor har vi blandt andet lavet en guirlande med alle flagene på fra Afghanistan, Syrien, Vietnam og Danmark.

Pædagog, dagtilbud

Her fortæller pædagogen, hvordan rammesætningen består i at invitere til og skabe rum for at få børnenes perspektiver på, hvem de er, og hvor de kommer fra med udgangspunkt i medbragte billeder. Pædagogerne tager her udgangspunkt i børnenes perspektiver og anvender dem i planlægningen af kommende pædagogiske aktiviteter. I en anden daginstitution fortæller en pædagog, hvordan de skaber muligheden for børnenes deltagelse og stemmer ved hjælp af en afstemning:

Helt på demokratisk vis havde vi ikke planlagt noget på forhånd. Der blev skabt ud fra børnenes idéer. Jeg havde systematiseret børnenes forslag, og så skulle de stemme om det.

Pædagog, dagtilbud

Pædagogerne fortæller, hvordan de skaber et rum med plads til, at børnene kan ytre sig og deltage. Lignende ses også hos de yngste børn, hvor en pædagog her fortæller, hvordan det lykkes at forfølge børnenes spor i konkrete aktiviteter:

Kroppen er temaet – så langt skal vi faktisk ned i rammesætningen, f.eks. at tegne kroppen på et stykke papir, så kan vi i de kreative processer faktisk følge børnenes spor. Vi er altså helt nede i aktiviteten for at følge børnenes perspektiv. Det er simpelthen så vigtigt, hvad vi gør som voksne.

Pædagog, dagtilbud

Pædagogen påpeger her vigtigheden af de voksnes rammesætning og handlinger, for at børnene har muligheden for deltagelse. Samtidig har børnene også forskellige forudsætninger for deltagelse, f.eks. på grund af alder. Det går igen i datamaterialet, at både pædagoger og ledelse forsøger at tage hensyn til dette i de pædagogisk tilrettelagte aktiviteter ved i højere grad at følge børnene og deres optagethed. Nogle steder går børnene f.eks. selv til og fra en aktivitet, pædagogen faciliterer. Ved ikke at forlange, at børnene skal blive i aktiviteten, imødekommes både de børn, der er gode til at koncentrere sig i længere tid ad gangen, og de børn, der gerne vil veksle og gå til og fra.

I langt de fleste dagtilbud viser datamaterialet, at mange af metoderne til samskabelse anvendes som rammesættende i de pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, ligesom samskabelsesprocessen med undersøgelses-, idéudviklings- og skabefasen er til stede. En pædagog fortæller her om brugen af metoderne Vidensvæg og Fotofinder:

Vidensvæg, den lever bare derude nu. Anderledes, fordi vi har de toårige med. Ligesom at tage billeder af hinanden, f.eks. glad, ked af det, det er simpelthen blevet sådan nogle gode billeder, hvor man kan se, at det er børnene, der selv har taget dem.

Dagplejer, dagtilbud

Ved anvendelse af Fotofinder og Vidensvæggen skaber pædagogerne et forløb, der tager afsæt i børnenes nære verden. Det er sagen, der er i centrum, og ved at alle børn og voksne bidrager med dokumentation til Vidensvæggen ud fra egne forudsætninger, samskabes der om et fælles tredje. En anden pædagog fortæller her om, hvordan de har brugt Vidensvæggen som rammesætning:

Vi var jo meget optaget af Vidensvæggen også, og den er der helt sikkert nogle, der også har taget rigtig godt imod. Og jeg har flere billeder, hvor man kan se, at tingen er simpelthen kommet ned i børnehøjde at hænge, og ja... Nogen har også det her med at samle ting ind og så tage ud, hvor de forskellige børn bor. Så der er f.eks. nogle børn, der har samlet sten, og så har de malet på stenene.

Pædagog, dagtilbud

Her anvendes samskabelsesmetoderne til at følge børnenes spor og at anskue verden i børnehøjde. Evalueringen viser dog også, at det kan være svært at rammesætte børnenes deltagelse. Netop det at forfølge børnenes perspektiv italesættes af flere pædagoger og ledere som svært, da det blandt andet handler om at bryde daglige handlingsmønstre. En dagtilbudsleder sætter herunder ord på, hvorfor det at følge barnets perspektiv fremfor, den planlagte aktivitet, kan være svært:

For nogle er det grænseoverskridende og en stilistisk udfordring at give slip på kontrollen – at tage friheden til at lave meget mere sammen med børnene.

Leder, dagtilbud

Lederen fortæller her om, hvordan det kan være udfordrende at følge børnenes perspektiver, og at hun også er imponeret over, hvor meget nyt pædagogerne tager med sig fra Billund Builds. At forfølge børnenes initiativ i dagtilbud kan være en udfordring. Det kræver en del af de fagprofessionelle at kunne udholde, at en del af organiseringen sker undervejs i processen med børnene. Det forudsætter, at man som pædagog har tillid til processen og tør give slip. Det fortæller en pædagog her:

At vi laver noget, der er fælles, at vi laver noget sammen og udvikler og skaber noget sammen. Vi må se, hvor det går hen ... og at jeg tør give slip uden at vide, hvor det ender.

Pædagog, dagtilbud

Evalueringen viser, hvordan rammesætningen af børnenes deltagelse og initiativer muliggøres ved at anvende forskellige metoder i en samskabende proces mellem børn og fagprofessionelle, der udfordres pædagogisk i at flytte egne perspektiver og positioner.

6.2. PÆDAGOGERNES LÆRING

Pædagogerne og lederne i dagtilbud peger enstemmigt på, at deres læring og ahaoplevelser er i tilknytning til at forfølge barnets perspektiv i Billund Builds. Specifikt fortæller flere pædagoger, at det i højere grad er lykkedes at sætte rammen for at følge børnenes perspektiver og initiativer. En pædagog fortæller herunder, hvordan de i en børnehavegruppe gjorde børnenes stemmer til retningsgivende for den fremadrettede proces:

Vi startede op fra scratch. Vi havde temaet. Vi havde udpeget 15 børn og tre voksne og skrevet et infobrev til forældrene, og så må vi jo se. Til en start, og der var de ikke generte eller noget, kom børnene op på en talerstol ved siden af mig, og så stod vi deroppe og talte om: Jamen, hvad er det for et billede, du har taget med, og hvad kan du fortælle om det?

Pædagog, dagtilbud

Alle børnenes perspektiver bliver inddraget, når børnene fortæller om deres billeder. Det

Foto: CoC Playful Minds

går igen i data, at pædagogerne i dagtilbud lykkedes med at forfølge børnenes spor og initiativer via opmærksomhed og samskabelsesmetoder, der netop bringer børnenes perspektiver på banen. Herunder fortæller en pædagog om læringen ved at facilitere metoden Idéskyer:

Jeg har lært at være generator i idéskyprocessen, så der skabes en kreativ proces, der kan bruges sammen med børnene. Det har været en ahaoplevelse at se, hvor meget det betyder at følge barnets spor. En god arbejdsmetode.

Pædagog, dagtilbud

Når det lykkes at følge børnenes spor, er det altså grobund for læring og ahaoplevelser for de fagprofessionelle. I evalueringen udtrykker både fagprofessionelle og ledere, at de har fået en øget bevidsthed om behovet for og mængden af styring og kontrol i de pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. En dagtilbudsleder beskriver her pædagogernes læring i Billund Builds:

Hun har turdet at slippe på kontrollen. Der sker noget der. Hun skal korrigere eller vejlede en gang imellem, men det giver en frihed til at lave meget med børnene. Det behøver ikke være opstillet. Jo mere børnene er med, jo nemmere bliver det. Nogle har lettere ved det end andre. For nogle er det stadig grænseoverskridende og vil gerne have en skabelon. Jeg håber, de smitter hinanden. De voksne bliver udfordret i, hvordan de plejer at gøre. De bliver forstyrret. [Vi] oplever også voksne, der bliver positive over, hvad børn får tænkt sig frem til. Det er fedt, at de kan blive udfordret på det hele vejen rundt.

Leder, dagtilbud

Lederen fortæller her, hvordan pædagogerne er opmærksomme på at indgå i de pædagogisk tilrettelagte aktiviteter som vejledere, hvor de kan øve sig i at slippe kontrollen på udvalgte områder. I forlængelse heraf, har

pædagogerne også fået skærpet deres blik for at prioritere processen. Det er således de fagprofessionelles positionering og rolle sammen med børnene, der er opmærksomhed på og læring ved i Billund Builds.

Evalueringen viser, at de fagprofessionelle får en øget bevidsthed om, hvor mange ting børnene kan byde ind med, når rammesætningen er tilrettelagt ud fra børnenes forudsætninger, også selv om det er 2-årige børn. Med andre ord har de fagprofessionelle afprøvet og opøvet erfaringer med at skabe en rammesætning, der muliggør at følge børnenes perspektiver og initiativer samt en tro på, at børn kan være medskabere.

6.3. DELKONKLUSION

Evalueringen viser, hvordan den pædagogiske rammesætning for børnenes deltagelse muliggøres af forskellige metoder i en samskabende proces. Det er dog ikke uden udfordringer for de fagprofessionelle, men når det lykkes, viser evalueringen, at det skaber læring for både børn og voksne. Der er inspiration at hente i praksisfortællingerne #2 og #4.

Jeg har lært at være generator i idéskyprocessen så der skabes en kreativ proces, der kan bruges sammen med børnene. Det har været en ahaoplevelse at se, hvor meget det betyder at følge barnets spor. En god arbejdsmetode.

Pædagog, dagtilbud

7. Elevernes deltagelse indenfor den didaktiske rammesætning på skoleområdet

Dette kapitel handler om elevernes deltagelse indenfor den didaktiske ramme på skoleområdet. Kapitlet ser nærmere på elevernes muligheder for medbestemmelse indenfor rammen og udfordringer relateret hertil.

Evalueringen viser, at der er tre overordnede tendenser i forhold til rammesætning af elevernes inddragelse og medbestemmelse i Billund Builds på skoleområdet:

1. Halvdelen af de deltagende skoler starter samskabelsesforløb med eleverne om planlægning og idéudviklingsfasen i ugerne forud for markeringen af Billund Builds i uge 5. Eleverne er fra planlægningsfasen inddraget på forskellig vis og indgår i planlægning, udførelse og evaluering af Billund Builds.
2. Lidt under halvdelen af de deltagende skoler starter samskabelsesforløb med eleverne, hvor de i overvejende grad er inddraget og medbestemmende på udformningen af uge 5. Oftest karakteriseret af en tidsramme fra mandag til fredag i uge 5. Eleverne inddrages i udvalgte parametre i forhold til egen planlægning, udførelse og evaluering, såsom valg af underemne, gruppesammensætning og valg af arbejdsformer.
3. På enkelte skoler er Billund Builds planlagt og struktureret fra start til slut primært fra lærernes side, idet de har vurderet, at det er mest meningsfuldt ud fra de pågældende elevernes forudsætninger og behov for struktur.

Foto: CoC Playful Minds

7.1. ELEVERNES MULIGHEDER FOR MEDBESTEMMELSE INDENFOR RAMMEN

Elevernes oplevelse af deres mulighed for medbestemmelse i forbindelse med Billund Builds beskrives her af en elev:

Det er ligesom lærerne, der har lagt rammerne, og så skal vi male billedet.

Elev, skole

Eleven udtrykker her på malerisk vis, at eleverne også har medbestemmelse i Billund Builds. Og at der er en forskel på lærere og elever, hvor mange elever udtrykker forventning om, at lærerne lægger rammen. Analysen af datamaterialet tegner generelt også et billede af, at hovedparten af eleverne oplever, at de har været medbestemmende på flere forskellige parametre, såsom valg af indhold til temaet, arbejdsformen, gruppedannelser, typen af fremlæggelse og evaluering.

Elevernes oplevelse af medbestemmelse i Billund Builds fremstår særlig tydeligt, når det sammenlignes med en normal skoledag. Eleverne forklarer herunder, hvordan de ser en større mulighed for medbestemmelse i Billund Builds:

Her bestemmer vi jo selv, hvad det er, vi vil, til forskel fra når vi normalt har matematik, så har vores lærer jo ligesom bestemt: nu skal I lave det. Og når I så er færdige, så må I lave det. Ja her, der står vi faktisk nærmest helt på egne ben, fordi vi vælger selv et emne, og det skal vi selv finde ud af at gå i dybden med.

Elever, udskoling, skole

Eleverne fremhæver særligt dannelse af grupper og arbejdstema som et punkt, hvor de har mulighed for medbestemmelse. Modsat viser evalueringen, at eleverne oplever at have mindst medbestemmelse i planlægningsfasen af Billund Builds. I selve arbejdet med deres tema og arbejdsformerne

i Billund Builds oplever eleverne overvejende en høj grad af medbestemmelse. Eleverne oplever generelt også at have medbestemmelse i den lokale evaluering af Billund Builds, fordi de her kan give deres stemme tilkende. Flere af eleverne fortæller, hvordan evalueringen anvendes dagligt i deres portfolios, på Vidensvæggen og/eller afsluttende som markeringen af Billund Builds i uge 5, som en elev fortæller her:

Når vi er færdige med projektugen, så fortæller vi altid, hvad der vil være bedre, og hvad der var godt.

Elev, skole

Eleverne oplever, at medbestemmelsen gør, at de føler sig hørt og har indflydelse på deres egen dagligdag. Analyse af datamaterialet viser, at både lærere og elever oplever det som en motivation for eleverne at være medbestemmende på deres egen dag. Flere elever sætter også lighedstegn mellem 'samskabelse og medbestemmelse' og 'sjov og spændende'. En elev i udskoling fortæller blandt andet, at Billund Builds er "spændende, fordi det er noget, som vi selv har valgt at arbejde med. Sidste år havde de voksne allerede valgt emnet, men så kunne vi selv bestemme, hvilken ting vi ville lave." Dette fremhæves også af lærerne, der fortæller, at flere elever giver udtryk for, at de synes, det er sjovt at være med til at bestemme.

For lærerne er ejerskab og det at føle sig hørt afgørende for, at eleverne oplever deres medbestemmelse i Billund Builds som noget positivt. De forklarer, hvordan eleverne bliver anerkendt ved, at de voksne tager deres input alvorligt. En elev beskriver, hvordan muligheden for selv at vælge gør, at hun arbejder mere koncentreret:

Jeg kan godt finde på at være temmelig ukoncentreret, når det bare er en normal uge, men når det er sådan noget med Billund Builds, hvor du selv får lov at vælge, hvad det er, du gerne vil lave, så kan jeg sådan lidt

mere koncentrere mig, fordi så ved jeg, det her! Det har jeg selv valgt. Det er det her, jeg gerne vil.

Elev, mellemtrin, skole

De fleste elever fremhæver medbestemmelse positivt, men der er dog en gruppe af elever, der ytrer, at de ikke har lyst til at bestemme alt, for det går ofte bedre, når læreren bestemmer, siger de. Imens nogle elever stortrives og blomstrer ved samskabelse og øget medbestemmelse, er det for andre elever rigtig svært at skulle planlægge og styre processen fra start til slut. Generelt har lærerne også et fokus på den gruppe af børn og unge, der har svært ved at deltage i Billund Builds. En lærer oplever elevernes frustrationer som et savn af en mere struktureret undervisning, hvor læreren fortæller, hvad der skal ske. En lærer fortæller her, hvordan den øgede medbestemmelse i Billund Builds udmønter sig i frustrerede elever:

Børnene er frustrerede over, at de ikke ved, hvad de skal.

Lærer, skole

Læreren fortæller videre, hvordan eleverne mangler erfaring med selv at vælge og prøve planlægning og udførelsen af denne, da lærerne til daglig strukturerer en undervisning, som er målorienteret og helt planlagt af lærerne. En af eleverne forklarer i forlængelse heraf, at han synes, at emneuger er kedelige, og efterspørger noget, han kender fra den almindelige undervisning som f.eks. i-stavning i dansk.

Evalueringen viser altså, at en gruppe af elever er udfordrede af den anderledes struktur og øget mulighed for medbestemmelse. Lærerne fortæller, at de står med nogle elever, som slet ikke kan være i de nye rammer. At skabe en ramme, der både er åben overfor elevernes egne perspektiver og idéer og samtidig kan rumme elevernes forudsætninger og erfaringer, er ifølge lærerne den største udfordring i Billund Builds.

Evalueringen peger således på nogle udfordringer i at finde den rette balancegang mellem at følge elevernes initiativer og på samme tid rammesætte mere styret, så alle kan være i det. Samtidig er det vigtigt at betone, at det ikke kun er eleverne men også lærerne, der kan have svært ved at være i og agere indenfor de mere åbne rammer i Billund Builds. Lige under halvdelen af lærerne italesætter, at de selv har behov for faste rammer og struktur.

7.2. LÆRERNES DIDAKTISKE RAMMESÆTNING UD FRA ELEVERNES FORUDSÆTNINGER

Evalueringen viser, at de områder, lærerne har udvalgt til medbestemmelse, i høj grad er sket på baggrund af elevernes forudsætninger og erfaringer. Organiseringen er sket med øje for, at flest mulige elever får en god og succesfuld oplevelse med arbejdsformen i Billund Builds. En lærer fortæller, at særligt de faste rammer er vigtige for de yngste i indskolingen:

Det er lettere at være samskabende indenfor nogle faste rammer, for ellers kan de mindste ikke finde ud af det.

Lærer, indskoling, skole

Citatet er udtryk for en logik og tendens til, at rammesætningen er forskellig afhængig af klassetrin, idet den sættes ud fra elevernes forudsætninger og erfaringer. Evalueringen viser dermed, at lærerne er meget bevidste om at rammesætte og udfordre eleverne indenfor deres nærmeste udviklingszone, herunder graden af medbestemmelse eleverne trives bedst med. Det er en balancegang, hvor eleverne både får fagligt input og samtidig har mulighed for at træffe egne valg i forhold til emne, arbejds gange og fremstilling af produkter. Læringstilgangen i Billund Builds giver en mulighed for at udvikle og udfordre både elever og lærere. En skoleleder fortæller:

Der er mange, der ser gode processer og deri ser børnene fra nye vinkler. Andre kan slet ikke være i det, fordi de har brug for flere faste rammer og struktur. Det positive er at se andre fra en anden vinkel, nogle kompetencer man ikke vidste, de havde, samarbejde på kryds og tværs, nye relationer, nogle der blomstrer, fordi de kan være kreative og få lov til at bruge hænderne. Også nye samarbejdskonstellationer. Nogle børn får en anden rolle, fordi de får lov at være kreative - bygge sig ud af en løsning fremfor at fortælle eller digte den - på den måde kan de bruge tilgangen. Den inspiration, de får fra Billund Builds, tager de med på andre tidspunkter også.

Leder, skole

drede positioner. For yderligere inspiration, se praksisfortælling #3.

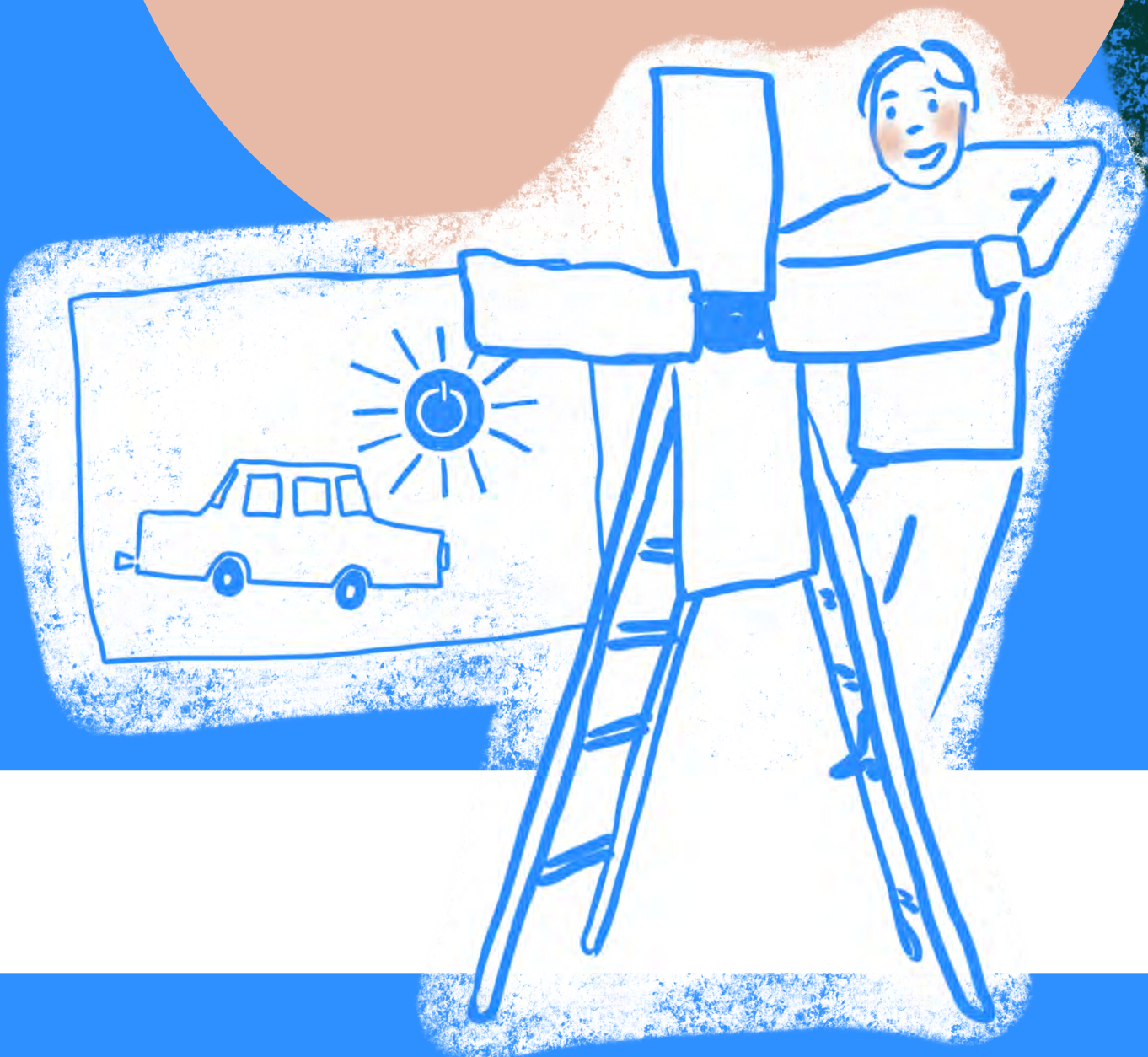
Skolelederen fortæller også, hvordan han oplever, at relationerne til eleverne styrkes i læringstilgangen i kraft af nye roller og positioneringer, der samtidig gør det muligt for lærerne at se eleverne i et andet perspektiv. En anden skoleleder oplever, at Billund Builds gør det muligt for lærerne at afprøve noget didaktisk, de ikke ved, hvor ender, og det er en åben proces, der får lærerne til at reflektere, afprøve ting og udvikle sig professionelt.

7.3. DELKONKLUSION

Evalueringen viser overordnet, at lærerne er meget bevidste om at rammesætte og udfordre eleverne indenfor deres nærmeste udviklingszone og graden af medbestemmelse, eleverne trives bedst med. Evalueringen peger dog også på nogle udfordringer i at finde den rette balancegang mellem at følge elevernes initiativer og på samme tid rammesætte mere styret eller tilpas styret, så alle kan være i det. Læringstilgangen i Billund Builds handler dermed ikke om at sidde på hænderne, tværtimod kræver det ambitiøs forberedelse og tydelig rammesætning med en åbenhed eller uforudsigelighed, der giver plads til elevernes udforsknings- og skabe-processer. Tilgangen skubber til den kendte fagprofessionelle rolle og kalder på nye æn-

Jeg kan godt finde på at være temmelig ukoncentreret, når det bare er en normal uge, men når det er sådan noget med Billund Builds, hvor du selv får lov at vælge, hvad det, er du gerne vil lave, så kan jeg sådan lidt mere koncentrere mig, fordi så ved jeg, det her, det har jeg selv valgt, det er det her, jeg gerne vil.

Elev, mellemtrin, skole

8. Organisering af Billund Builds: Sparring, initiativer og ønsker

Dette kapitel handler om organiseringen omkring Billund Builds, herunder ledelsens rolle i form af sparring, samarbejdet med studerende fra UCL samt ønsker til Billund Builds fremadrettet.

8.1. LEDELSENS ROLLE

Det går igen i datamaterialet, at de fagprofessionelle på tværs af dagtilbud og skoler oplever en opbakning fra ledelsen til deltagelse i og organisering af Billund Builds, både i forhold til økonomi, organisering og løbende sparring. En leder fortæller, hvordan Billund Builds løbende er på dagsordenen til pædagogiske teammøder, for blandt andet at fokusere på de optimale rammer. På skoleområdet fortæller en lærer, hvordan ledelsen systematisk følger op før, under og efter uge 5 og arbejder målrettet med inddragelse af børnene. En pædagog fra dagtilbud supplerer her:

Ledelsen er meget interesseret, også økonomisk, hvis der er behov for noget ekstra på nogen måde. Generelt god opbakning, nysgerrig og har sagt: husk materialet fra CoC.

Pædagog, dagtilbud

Samlet viser evalueringen en tendens i retning af, at ledelserne lokalt er gået mere aktivt ind i at få Billund Builds på banen. Det er en vigtig pointe fra de tidligere evalueringer af Billund Builds, at netop synlighed, sparring og opbakning fra ledelsen er centralt for en optimal organisering, gennemførelse og udbredelse af Billund Builds som en særlig tilgang i Børnenes Hovedstad. Evalueringen i år peger på en positiv udvikling her, men ikke nødvendigvis hvorfor.

8.2. SAMARBEJDET MED STUDERENDE FRA UCL

Som et led i organiseringen af Billund Builds er de studerende fra pædagog- og læreruddannelsen på University College Lillebælt (UCL) tilknyttet Billund Builds i uge 5. Formålet er at give de studerende indblik i og erfaring med en praksis, der arbejder med kreative, legende, eksperimenterende og samskabende læreprocesser, ligesom de studerende bidrager med nye perspektiver på den eksisterende praksis.

På skoleområdet er der forskellige oplevelser af samarbejdet. I udskolingen opleves samarbejdet ikke overvejende meningsfuldt fra ledelsens og de fagprofessionelles side, da det, som en lærer fortæller, "...er svært at komme ind og skubbe til eleverne, da eleverne ikke har brug for dem". Samme lærer oplevede også, at de studerende ikke følte sig nyttige, "og det er en skam", afslutter han. Formålet med, at have de studerende koblet på for at give dem erfaringer fra skolepraksis, er altså ikke optimal i udskolingen.

På mellemtrinnet er oplevelsen af samarbejdet med de studerende mere delte. Nogle oplevede det som en meningsfuld bonus, fordi de studerende lavede oplæg, bidrog med ekstra hænder og stillede spørgsmålstegn ved lærernes handlen og gøren i praksis. Oplevelsen fra indskolingen ligger i tråd med dette, hvor hovedparten af lærerne finder samarbejdet med de studerende positivt og meningsfyldt.

På dagtilbudsområdet opleves samarbejdet med de studerende overvejende positivt. De studerendes bidrag og tilstedeværelse beskrives som meningsfuldt og givende for

børnene, da de blandt andet byder ind med nye idéer, energi og flere hænder.

Fra UCL er tilbagemeldingen af blandet karakter. Pædagogstuderende oplever generelt en større tilfredshed med oplevelsen og udbyttet af at være med i uge 5, end lærerstuderende gør. Pædagogstuderende fortæller, at de træder ind i processerne sammen med børnene og fungerer som en ekstra støtte der. Om end ikke alle pædagogstuderende har lige nemt ved at sætte sig selv i spil i en ny kontekst. "Men det er jo også første år på uddannelsen" påpeger lederen af pædagoguddannelsen.

Nogle lærerstuderende har peget på, at de manglede bedre aftaler om deres rolle og opgaver i forbindelse med at være ude i praksis, hvor en del fortæller, at de har følt sig overflødige eller sågar i vejen. Andre har oplevet at have fået lavet rigtig gode aftaler om roller med blandt andet undervisningsoplæg og en faciliterende rolle i processen.

UCL's ledelse og undervisningspersonale peger på, at der for de lærerstuderende har været lagt op til et tematisk og metodisk forløb i praksis, som teoretisk og didaktisk giver rigtig god mening i læreruddannelsen, men at udbyttet ikke står mål med indsatsen. Det sidste er ikke tilfældet for de pædagogstuderende, hvor strukturen og processen passer bedre – og også synes mere udbytte- rigt som vigtige erfaringer og perspektiver i uddannelsen.

8.3. FÆLLESSKAB OG VIDENDELING PÅ TVÆRS

Evalueringen viser, at der i høj grad er et ønske om at se og mærke, at Billund Builds er et fælles projekt for alle i kommunen. Dette indebærer en større forståelse og tydelighed overfor børnene omkring, hvad Billund Builds egentlig er samt en større grad af en vi-følelse i Billund Builds. En leder fortæller her:

Fælles samling i Magion som første år. Der var lidt kaos, men det samlede det. Det kunne være fedt, så man kunne få læring af hinanden. Det var fedt, at de kunne gøre noget fælles og lære noget af hinanden. At mødes på tværs og se, hvad hinanden har genereret. At besøge hinanden bliver for meget på den enkeltes initiativ.

Leder, skole

En lærer supplerer med, hvordan arrangementer tidligere i Billund Builds regi bidrog til en fællesskabsfølelse:

Jeg savner meget mere på kryds og tværs, store og små og mere 'maker'. Med pap, rør, diamanter! Og der var også forskellige arrangementer rundt i kommunen, som vi tog ud til, som en fælles oplevelse ud af huset. Det giver noget godt – som faglige input.

Lærer, skole

Ledelser og fagprofessionelle oplever, at fælles oplevelser og arrangementer på tværs af institutioner og skoler kan inspirere med nye input og videndeling hos såvel børn som voksne. Der er tilsyneladende et ønske om mere af dette.

8.4. KOMMUNIKATION OMKRING BILLUND BUILDS

Evalueringen viser også et ønske om tydelig kommunikation om, hvad Billund Builds er, kan og vil, herunder rammesætning og facilitering ud fra læringstilgangen i Billund Builds. Der udtrykkes blandt andet et ønske om cases og beskrivelse af eksemplariske forløb, der kan understøtte forståelsen og arbejdet med læringstilgangen i praksis. Som en del af evalueringen i år suppleres derfor med praksisfortællinger.

I forlængelse heraf udtrykkes også et ønske om, at informationer som f.eks. kommende temaer er tilgængelige i god tid for at kunne planlægge bedre.

8.5. MERE TID MED BILLUND BUILDS

Evalueringen viser, at elever på skoleområdet og fagprofessionelle og ledelser i både dagtilbud og på skoler står med et ønske om mere tid. For elevernes vedkommende handler det om, at Billund Builds strækker sig over længere tid for at kunne fordybe sig, men også at arbejde mere på den måde med flere projektuger og projektdage, hvor skoledagen ikke er delt op i timer og fag. For de fagprofessionelles og ledelsernes perspektiv handler det på skoleområdet om tid til at planlægge og rammesætte. I dagtilbud handler tiden om flere hænder i form af personaletimer (særligt pædagoger i dagtilbud), for at skabe tid og rum til at være nysgerrig og undres sammen med børnene. Evalueringen viser, at tiden er afgørende for, at de fagprofessionelle har mulighed for at øve sig i læringstilgangen, afprøve nye samarbejdsformer samt reflektere og evaluere sammen med børnene.

8.6. WORKSHOPS

Formålet med kompetenceløft i form af kvartalsworkshop og kompetenceklip er, at deltagerne får viden om og inspiration til, hvordan de som fagprofessionelle i dagtilbud og skoler kan arbejde med samskabende, legende og eksperimenterende tilgange til kerneopgaven, der kan anvendes i forbindelse med Billund Builds samt i den daglige pædagogiske praksis i dagtilbud og skole. Konkret betyder det, at der på workshops introduceres og afprøves metoder, der understøtter de samskabende processer med børn.

Evalueringen viser, at størstedelen af de fagprofessionelle, der har deltaget i kvartalsworkshops og kompetenceklip, oplever, at de udbudte workshops er inspirerende, og at indholdet er let anvendeligt og umiddelbart efter afholdt workshop kan omsættes i praksis. En lærer, der deltog på kvartalsworkshops supplerer, at videndeling og inspiration fra andre har stor betydning. Analysen af datamaterialet viser også, at såvel kvartalsworkshops og kompetenceklip supplerer

kerneopgaverne indenfor børnenes kompetenceudvikling. Det går igen i datamaterialet, at kvartalsworkshops på skoleområdet og kompetenceklip i dagtilbud giver mening, særligt når flere eller alle i personalegruppen deltager, så der er et fælles vidensgrundlag at handle og arbejde videre ud fra. Derudover er der et ønske om, at workshops kan afholdes lokalt, da det kræver mindre organisering end at være i Billund, og at workshops tilbydes løbende over året, således at inspiration, viden og metoder kan afprøves, justeres og tilpasses i praksis.

De fagprofessionelle giver generelt positiv feedback til de metoder, der præsenteres på workshops, særligt de metoder, der understøtter inddragelsen af børnenes perspektiver i undersøgelses-, idéudviklings- og skabefasen. Flere af de fagprofessionelle, der arbejder med børn i aldersgruppen 0-3 år, efterspørger dog, at samskabelsesmetoderne i højere grad justeres til at passe til de yngste børn. En leder fortæller, at der er nogle sproglige og kropslige forudsætninger, der skal tilgodeses ved de mindre børn:

Samskabelsesmetoderne kan være svære at bruge til 0-3 år. De skal omformuleres. Vi skal huske at få det ned til dem, der intet sprog har endnu. Det er også en øvelse for personalet at lave noget til den børnegruppe.

Leder, dagtilbud

For inspirationsworkshops viser evalueringen tilfredshed med muligheden for at booke eksterne aktører, mens der udtrykkes ønske om et mere bredt og mangfoldigt katalog af inspirationsworkshops. En del fagprofessionelle fortæller også, at de ikke kendte til udbuddet af inspirationsworkshops, hvorfor der efterspørges mere kommunikation herom. Enkelte dagtilbud og skoler har selv været ud og lave aftaler med lokale virksomheder om både besøg og samarbejde.

8.7. DELKONKLUSION

I evalueringen af Billund Builds udtrykker både fagprofessionelle og ledelser særligt fire ønsker og drømmescenarier fremadrettet:

1. Et tydeligere fællesskab med mere videndeling på tværs af institutioner og skoler
2. Tydeligere kommunikation (herunder også at information deles i god tid
3. Mere tid til planlægning af forløb
4. Et fortsat ønske til workshops, gerne lokalt.

I forhold til ledelsens rolle, viser evalueringen, at ledelsens synlighed og opbakning opleves som afgørende for optimal organisering og sparring mellem ledelse og fagprofessionelle.

9. Kontekstforhold og afsluttende perspektiver

Evalueringen har behandlet en række centrale indsatser og faktorer, der får betydning for, hvordan et stort og fælles udviklings- og læringsprojekt mellem dagtilbud og skoler, opleves og sætter aftryk i praksis for både børn og voksne i læringsmiljøerne i Billund Kommune. Billund Builds er på femte år ved at få bedre fodfæste og ejerskab i praksis. Samtidig er det værd at flyve op og se flere perspektiver – i respekt for, at Billund Builds er ét initiativ blandt andre i Billund Kommunes dagtilbud og skoler, både private og offentlige.

Billund Builds både bygger på og rykker ved, at dagtilbud og skoler er del af nogle større børne- og uddannelsespolitiske dagsordner, kulturhistoriske grundlag og kundskabs-traditioner samt faglige fællesskaber lokalt og nationalt. Alt sammen spiller det ind på fagidentiteter, vilkår og muligheder for at forandre og skabe resonans i praksis. Derfor er det væsentligt at gøre nogle betragtninger, hvad Billund Builds er og om nogle af de kontekstforhold, der spiller fremmende eller hæmmende ind for nogle af de kontekstforhold, udviklingen og implementeringen af Billund Builds og perspektiverne heri.

9.1. SAMSKABENDE PÆDAGOGIK OG DIDAKTIK I BØRNEHES HOVEDSTAD

Samskabelse er et nøgleord i Billund Builds. Det betyder samskabelse med børn, omkring børnene og om udviklingen af de læringsmiljøer, som Billund Builds forskellige temaer bliver til i.

En samskabende pædagogik og didaktik i Billunds dagtilbud og skoler er derfor noget, der opstår, varierer og udbredes forskelligt fra sted til sted og over perioder ved at gøre det, hands-on og med en nysgerrighed om

at eksperimentere og lære sammen. Det fremmes også ved at være vidensfunderet, systematisk og metodisk rigt. Noget der vækkes sammen gennem deltagerne og fortællingerne. Noget der bliver forbundet og får betydning for flere. Noget der skaber værdi, engagement og fællesskab.

Både temaerne, læringstilgangen og metoderne udspringer af og forstærker visionen om Børnenes Hovedstad. Temaet Skabende Verdensborgere har vist, at en vision og nogle abstrakte begreber kan få konkrete udtryk, betydning og læring for alle børn, når der arbejdes med det på en seriøs og samtidig legende måde, hvor processer og produkter bliver til via en åben og samskabende tilgang. Evalueringen viser, at Billund Builds kan fremmes som pædagogisk og didaktisk tilgang ved at styrkes i forståelsen af tilgangen. Der er behov for en endnu større stolthed om og ejerskab til, hvad Billund Builds er og kan.

Billund Builds er essensen af Billund Kommunes vision om at være Børnenes Hovedstad: Her lærer børn gennem leg og er skabende verdensborgere.

Billund Builds er netop samskabelse med alle børn i kommunen. Billund Builds er et stærkt sammenhængende læringsmiljø fra velfunderet viden, via udvikling af konkrete samskabelsesmetoder til den daglige praksis i dagtilbud og skoler. Alt sammen skabt og skabes fortsat sammen med dagtilbudsbørn og skoleelever, de voksne fagprofessionelle og de fysiske/æstetiske rammer, som børnene indgår. Billund Builds er således en eksemplarisk faktor i troværdig udfoldelse af selve kerneopgaven i dagtilbud og skoler.

For dagtilbudsområdet og skoleområdet er der derfor store perspektiver i at udbrede og integrere læringstilgangen og metoderne i Billund Builds både som en kerneopgave i sig selv og linket ind i de øvrige forandringstiltag, der alt sammen er med til at skabe kvalitet i dagtilbud og skole. Billund Builds fremmes af gode oplevelser, praksisfortællinger, vilje, lokalt engagement, kompetenceløft, videndeling og ikke mindst ledelsens opmærksomhed. Eller hæmmes af samme faktorer.

9.2. KONTEKSTFAKTORER I DAGTILBUD

Billund Builds er legende og eksperimenterende læringsmiljøer for og med børn. De fagprofessionelle i dagtilbud i Billund Kommune har alle gennemført et diplommodul i legende læring, foranlediget af LEGO Fonden i samarbejde med University College. Det er oplagt at integrere disse nye pædagogiske kapaciteter i Billund Builds.

Børnesynet i Billund Builds ser børn som ressourcer og agenter med forskellige forudsætninger. Billund Builds vil fremme børnenes deltagelse og deres perspektiver samt skabe verden med dem. Evalueringen viser, at det allerede sker. Det kan styrkes. Fordi det nærmest er et perfekt match for arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan i dagtilbud. Billund Builds læringsmiljøer vil kunne omsætte intentionerne i læreplanstemaerne på alle parametre, f.eks. legens betydning for børnenes læring, udvikling, trivsel og fællesskaber, børneperspektivet og en mere systematisk dokumentations- og evalueringskultur i dagtilbud.

9.3. KONTEKSTFAKTORER I SKOLER

Billund Builds er et forandringstiltag, der skaber kulturændringer i skolen. Det gælder læringsmiljøerne, læringstilgang, organisering, nye kompetencer og roller for både børn og fagprofessionelle. Skolernes arbejde med forandringsteorier, og hvordan indsatser styrkes i praksis og hænger sammen med strategiske mål og effekter, vil med fordel kunne favne Billund Builds og dermed

styrke udbredelsen, den lokale forståelse og ejerskab og dermed en yderligere implementering.

Billund Builds er en øvebane i samskabelse med børn og unge, i at afprøve nye metoder og tværfaglige forløb, der kan realisere den åbne skole, læringsmiljøer med mange indretninger og brug af en varians i materialer og samarbejdsformer. Evalueringen viser, at det sker, men lidt tilfældigt. En større systematik vil fremme Billund Builds i praksis. Det vil derfor være oplagt at anvende Billund Builds tilgangen langt mere eksperimenterende i konkrete aktioner og forløb. Erfaringer med det vil øge forståelsen og kan desuden bidrage til at kvalificere projektbaseret undervisning, som også er indlejret i andre forandringstiltag f.eks. i Playful Learning og Play Labs, initieret af LEGO Fonden.

Endelig kan Billund Builds forstærkes og implementeres yderligere på skoleområdet ved at knytte an til et øget fokus på elevernes motivation og deltagelsesmuligheder, herunder også oplevelsen af at være inkluderet og en del af noget større. Elevernes engagement kan dermed være en motor, der kan fremme Billund Builds læringsmiljøer.

9.4. FORÆLDRESAMARBEJDE, LOKALT ENGAGEMENT OG OVERGANGE

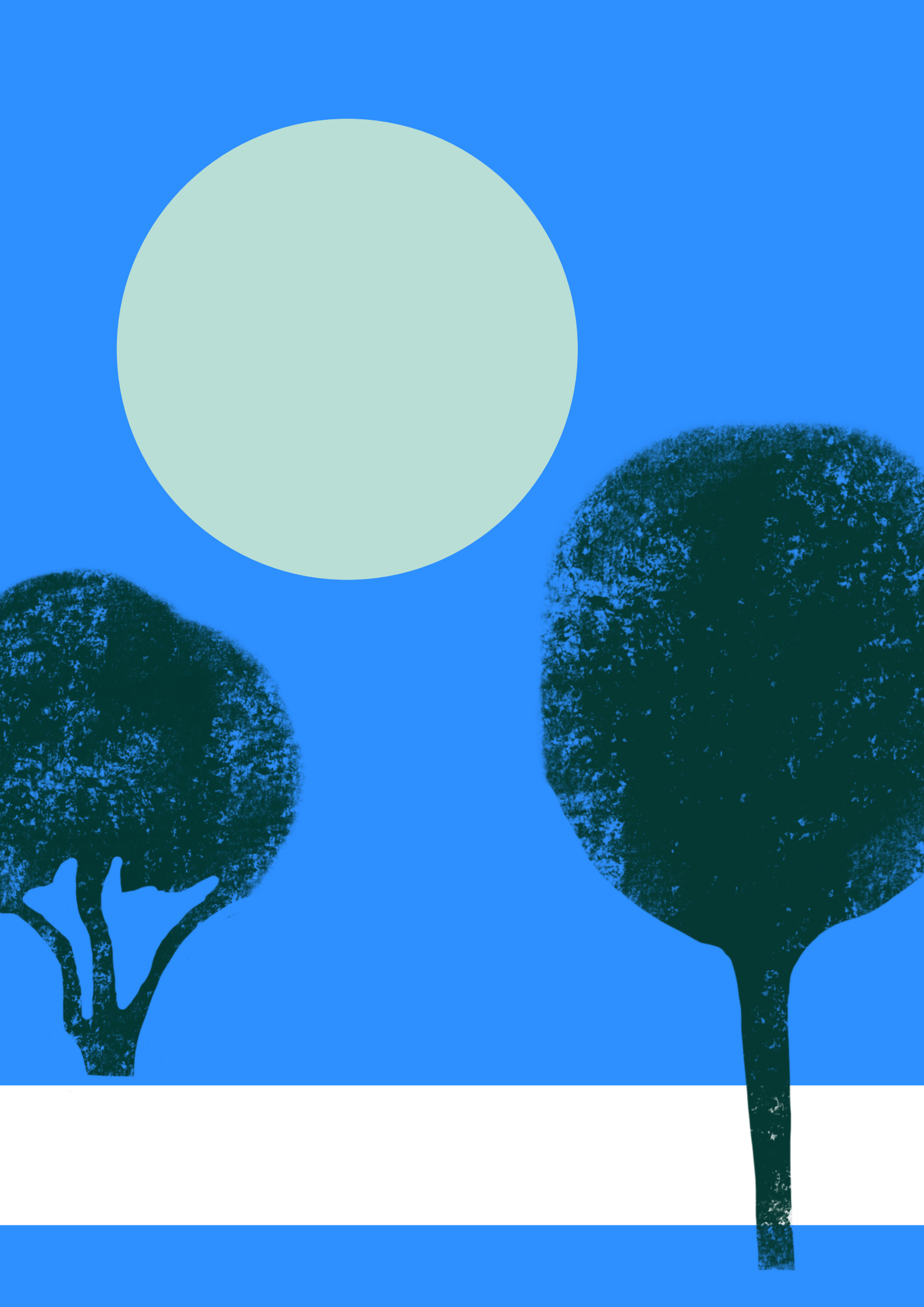
En fremmende faktor for Billund Builds er at styrke forældrenes eller en bredere familieinvolvering og et lokalt engagement i dele af forløbet. Det kan f.eks. være i forbindelse med materialeindsamling, som samarbejdspartnere og lokale ressourcepersoner/miljøer eller som gæster og repræsentanter for den omverden, som børnene via temaerne i Billund Builds samskaber om, for og med. Evalueringen viser, at når dagtilbud og skoler gør brug af disse ressourcer, så har det en positiv og motiverende virkning på børn og omgivelserne.

Både dagtilbud og skoler samarbejder om bedre overgange mellem dagtilbud og skoler. Billund Builds kan både være med til at frem-

me overgangen, ligesom Billund Builds kan fremmes gennem dette samarbejde og perspektiv ved at udgøre genkendelige læringsmiljøer, fællesskaber og metodiske tilgange for børn, forældre og de fagprofessionelle.

9.5. EVALUERINGSKULTUR

I Billund Builds er dokumentation og evaluering en nødvendig og indlejret del af processen og samskabelsesforløbet med børnene. Evalueringen viser, at de fagprofessionelle viser en stigende interesse i at anvende en mere formativ evaluering med børnene. Fordi det giver mening for processen, samarbejdet og læringen. Dokumentation og evaluering opfattes dog stadig af mange fagprofessionelle som noget, der er pålagt udefra og forstyrrer kerneopgaven. Deltagelsen i Program for Læringsledelse og brugen af flere systematiske metoder og værktøjer har dog banet vejen for, at ledere og fagprofessionelle har taget dokumentation og evaluering mere til sig. Metoderne til dokumentation og evaluering i Billund Builds er designede til at kunne indgå i læringsforløb med børnene. Systematisk brug af dokumentations- og evalueringsmetoder vil derfor både kunne fremme Billund Builds metodikken og en meningsgivende evalueringskultur. I den lokale praksis og i Billund Kommunes data- og evalueringskultur.

**CoC.
Playful
Minds**

cocplayfulminds.org